

ภาษาและวาทคดี: ภาพสะท้อนจากมุมมองของวัยรุ่นที่มีต่อวัยรุ่นใหญ่¹

ศิริวัตร ไทยแท้

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Email: frmsrt@gmail.com

รับบทความ 3 กันยายน 2562 แก้ไขบทความ 10 ตุลาคม 2562 ตอบรับ 10 ตุลาคม 2562 ออนไลน์ 27 ธันวาคม 2562

บทคัดย่อ

วาทคดีหรือการมีทัศนคติเชิงลบต่อผู้อื่นโดยมีสาเหตุอันเนื่องมาจากการมีช่วงวัยที่แตกต่างกันนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้อยู่เสมอในการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลสองช่วงวัย โดยลักษณะดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นผ่านการเลือกใช้รูปแบบภาษาในชีวิตประจำวันทั่วไป ทั้งนี้การศึกษาเพื่อให้เห็นรูปแบบหรือลักษณะของภาษาดังกล่าวอย่างชัดเจนจะทำให้เห็นมุมมองเชิงลบที่มีต่อกันและเหตุผลเบื้องลึกอันเป็นที่มาของวาทคดีเหล่านั้น ดังนั้นบทความนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะทางภาษาที่สะท้อนให้เห็นวาทคดีของกลุ่มวัยรุ่นที่มีต่อวัยรุ่นใหญ่ โดยข้อมูลที่นำมาศึกษาได้มาจากบทละครจากละครชุดเรื่องฮอร์โมน วัยว้าวุ่น ซึ่งออกอากาศทางโทรทัศน์ จำนวน 42 ตอน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มวัยรุ่นมีมุมมองเชิงวาทคดีต่อกลุ่มวัยรุ่นใหญ่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพและลักษณะนิสัย (การจำกัดสิทธิเสรีภาพ การมีพฤติกรรมดูว่ากล่าวหรือจู้จี้ข่มขู่ การก้าวร้าวสิทธิความเป็นส่วนตัว การมีความคิดหรือพฤติกรรมที่ล้าสมัย การหยิกหยักเรื้อรังที่เป็นปมด้อยของกลุ่มวัยรุ่นมาเป็นประเด็นในการสนทนา การมักทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ การวิตกกังวลกับสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น การปกปิดความจริงบางประการ) 2) ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ ต่อครอบครัว (การบกพร่องหรือละเลยต่อหน้าที่) 3) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม (การยึดถือขนบธรรมเนียมหรือประเพณีดั้งเดิมอย่างเคร่งครัด การมีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับคำสอนของตนเอง) 4) ด้านความเชื่อ (การมีความเชื่อแบบไร้เหตุผล) และ 5) ด้านความสามารถ (การไม่เชื่อมั่นในการกระทำหรือคำพูด การไม่เข้าใจในชีวิตความเป็นวัยรุ่น)

คำสำคัญ วาทคดี วิจารณ์ปฏิบัติศาสตร์ การจัดการสัมพันธภาพ

¹ เนื้อหาของบทความฉบับนี้เป็นการศึกษาต่อยอดจากผลการศึกษาเรื่อง “การตัดสินใจจากข้อมูลจากถ้อยคำ การตอบกลับการตำหนิในภาษาไทย: มุมมองจากคนสองวัย” ที่ผู้เขียนได้เคยตีพิมพ์เผยแพร่ไปแล้ว (ศิริวัตร ไทยแท้, 2562, น. 77-96)

Language and Ageism: Reflection from the Perspective of Adolescence towards Adulthood

Sirawat Thaithae

Faculty of Management Sciences, Kasetsart University

Email: fmssrt@gmail.com

Received 3 September 2019; revised 10 October 2019; accepted 10 October 2019; online 27 December 2019

Abstract

Ageism or a negative attitude toward others due to the different ages of interactants, is always possible when people of different ages interact with each other. Such attitudes can be reflected through the use of common language in everyday life. This article examined the linguistic characteristics of adolescents interacting with adults, aiming to see whether the pattern or linguistic features of the language shows negative views towards each other and the underlying reasoning behind that. The data were derived from a 42-episode television drama series. The study found that adolescents had a psychological perspective towards an adult, which was divided into five categories. 1) Personality and character. (Limitation of freedom, Having scolding or nagging behavior, Interfering with privacy, Having an idea or behavior that is out of date, Highlighting teenagers' inferiority as a matter of conversation, Making a small deal into a big deal, Worrying about something that has not happened, Concealing certain truths), 2) Family responsibility. (Deficiency or neglect of duty), 3) Moral and ethical (Strict custom/traditions, Doing something that conflicts with their teachings, 4) Beliefs. (Irrational belief), and 5) Ability (Inability to act or speak, Not understanding adolescent life).

Keywords: Ageism, Pragmatics, Rapport Management

1. บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่มนุษย์นำมาใช้ในการสื่อสาร การถ่ายทอดความรู้ หรือเรื่องราวที่เป็นประสบการณ์ส่วนบุคคลต่อกัน นอกจากนี้ภาษายังสามารถทำหน้าที่ สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่ผู้ใช้ภาษามีต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งในสังคมได้ อีกด้วย โดยการมีมุมมองหรือทัศนคติดังกล่าวอาจมีลักษณะเป็นไปในเชิงบวกหรือ เชิงลบซึ่งหากผู้ใช้ภาษามีทัศนคติในเชิงบวกต่อผู้ร่วมสนทนาลักษณะทางภาษาที่สื่อ ออกมาก็มักมีลักษณะเป็นการชื่นชม ยกย่องให้เกียรติ เป็นต้น ตรงกันข้ามหากผู้ใช้ภาษา มีความรู้สึกเชิงลบก็อาจส่งผลให้รูปแบบหรือถ้อยคำภาษาที่นำมาใช้มีลักษณะเป็น การประณามคุณลักษณะหรือคุณสมบัติในทางลบของผู้ร่วมสนทนา รวมถึงการดูถูกเหยียดหยาม และอาจลุกลามไปจนถึงการข่มขู่หรือคุกคามก็เป็นได้หากเป็นกรณีที่ใช้ ภาษาที่มีความรู้สึกเชิงลบต่อผู้ร่วมสนทนาอยู่ในระดับมาก

อย่างไรก็ดี การมีมุมมองหรือทัศนคติดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเชิงลบต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดนั้นอาจมิได้เกิดขึ้นจากการมีข้อพิพาทที่ทำให้เกิดความบาดหมางใจต่อกันแต่เพียงเท่านั้น ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่ผู้ร่วมสนทนามี ช่วงวัยแตกต่างกันได้อีกด้วย (Macnicol, 2010) โดยพบว่าที่ผ่านมามีงานวิจัยที่สนใจ ศึกษาในประเด็นดังกล่าวนี้อยู่บ้าง เช่น การศึกษาการมีปฏิสัมพันธ์แบบขัดแย้งทางวาจา ระหว่างวัยรุ่นและผู้ปกครองในบริบทของการสื่อสารภายในครอบครัว (Beaumont & Wagner, 2004) การศึกษาความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นและผู้ปกครองในยุคสื่อสังคม ออนไลน์ในประเทศอินเดีย (Shah, Chauhan, Gupta, & Sen, 2016) และการศึกษา การตัดสินความสุภาพจากถ้อยคำการตอบกลับการตำหนิในภาษาไทยจากมุมมอง คนสองวัย (ศิริวัตร ไทยแท้, 2562, น. 77-96) ซึ่งงานวิจัยทั้งสามต่างสะท้อนให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดู ค่านิยม และวัฒนธรรมการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยสำคัญที่ หล่อหลอมให้คนทั้งสองช่วงวัยมีแนวคิดและทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมแตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำให้กลุ่มคนทั้งสองช่วงวัยย่อมมีมุมมองต่อสิ่งรอบข้างแตกต่างกันไปด้วย และอาจส่งผลให้คนที่อยู่ในช่วงวัยหนึ่งมีมุมมองหรือทัศนคติเชิงลบต่อกลุ่มบุคคลในช่วงวัยอื่น

ดังนั้น การศึกษาเพื่อให้เห็นลักษณะทางภาษาที่สื่อให้เห็นมุมมองหรือทัศนคติดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมจากทั้งกลุ่มบุคคลสองช่วงวัยน่าจะสามารถสะท้อนให้เห็นภาพของการมีทัศนคติด้านลบต่อกันของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นได้ การศึกษารั้วนี้ก็จะน่าจะมีประโยชน์อยู่บ้างในแง่ของการทำให้เกิดความตระหนักในประเด็นที่ขัดแย้งซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจความแตกต่างระหว่างวัยและลดความขัดแย้งตลอดจนช่วยส่งเสริมให้เกิดความปรองดองระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวและบุคคลในสังคมมากยิ่งขึ้น

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าลักษณะทางภาษาในการแสดงวาทคติของกลุ่มวัยรุ่นที่มีต่อผู้ใหญ่มีลักษณะเช่นไร โดยบทความนี้แบ่งเป็น 5 ตอน ตอนที่ 1 เป็นบทนำ ตอนที่ 2 กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตอนที่ 3 นำเสนอข้อมูลและวิธีการดำเนินการศึกษา ตอนที่ 4 เสนอผลการศึกษา และตอนสุดท้าย ตอนที่ 5 เป็นข้อสรุปและอภิปรายผล

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

วาทคติในการศึกษานี้มีลักษณะเป็นการแสดงออกซึ่งความมีอคติหรือการไม่ชื่นชอบในพฤติกรรม การกระทำ และคุณลักษณะส่วนบุคคลบางประการของผู้อื่นโดยมีสาเหตุอันเนื่องมาจากการมีช่วงวัยที่แตกต่างกันซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นผ่านการใช้ถ้อยคำภาษาไปยังผู้ร่วมสนทนา ทั้งนี้ลักษณะทางภาษาที่ปรากฏใช้จึงมักมีรูปแบบหรือลักษณะทางความหมายที่สื่อให้เห็นว่าผู้พูดมีได้คำนึงถึงการปกป้องหรือรักษาหน้าของผู้ร่วมสนทนา รวมถึงการมิได้ให้ความสนใจหรือใส่ใจที่จะปฏิบัติต่อผู้ร่วมสนทนาโดยยึดหลักความเสมอภาค ตลอดจนการมิได้ปล่อยให้ผู้ร่วมสนทนาได้มีอิสรภาพทางความคิดในการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมหรือไม่ปรารถนาที่จะมีส่วนร่วมในการกระทำหรือกิจกรรมบางอย่าง ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ถือเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับแนวคิดการจัดการสัมพันธภาพ (Rapport Management Model) เหมือนดังเช่นที่สเปนเซอร์-โอที (Spencer-Oatey, 2002, 2005, 2008) ได้นำเสนอไว้

อย่างไรก็ดี แนวคิดดังกล่าวเน้นการวิเคราะห์ลักษณะทางภาษาที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้พูดและผู้ร่วมสนทนา โดยการพยายามปกป้องหรือรักษา

หน้าเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ร่วมสนทนา เช่น การชื่นชมในคุณสมบัติหรือคุณลักษณะด้านบวก ตลอดจนการให้ความสำคัญกับสิทธิและข้อกำหนดทางสังคมต่าง ๆ ต่อผู้ร่วมสนทนาอย่างเท่าเทียม รวมถึงการปล่อยให้ผู้ร่วมสนทนาได้มีอิสระในการเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในการกระทำหรือกิจกรรมบางอย่าง ซึ่งหากผู้พูดสามารถปฏิบัติได้ตามแนวคิดดังกล่าวก็จะทำให้ช่วยรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันให้ดำรงต่อไปได้ในอนาคต ในทางตรงกันข้ามหากการแสดงออกต่อผู้ร่วมสนทนามีลักษณะเป็นการสร้างความรู้สึกไม่พึงพอใจ ทำให้อับอายหรือเสียหน้า และการมิได้คำนึงถึงการได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคเหมือนเช่นที่บุคคลอื่นได้รับหรือการบีบบังคับให้ผู้ร่วมสนทนากระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยที่พวกเขาเหล่านั้นมิได้ประสงค์ที่จะกระทำก็ย่อมเป็นการสื่อนัยให้เห็นถึงการไม่ชื่นชอบหรือการมีอคติบางอย่างแฝงอยู่

ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงได้นำแนวคิดการจัดการสัมพันธภาพมาใช้วิเคราะห์โดยการพิจารณาว่าการกระทำหรือลักษณะทางภาษาใดที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับแนวทางดังกล่าวจะทำให้เห็นถึงอคติของผู้ใช้ภาษาที่แฝงมากับการเลือกใช้ถ้อยคำตัวอย่างเช่น “ก็เอาน่า ไม่อยากให้อ่านไปมากกว่านี้แล้วอะ เนี่ยเห็นภาคูยกือบทุกวันอย่างงี้ ก็บ่นจะตายอยู่ละ” ถ้อยคำนี้มาจากสถานการณ์ที่ผู้พูดเพศชายสั่งห้ามพี่ชายของตนไม่ให้เล่าเรื่องที่ตนแอบคบหากับเพื่อนหญิงวัยเดียวกันไปบอกผู้เป็นแม่ โดยถ้อยคำ “ก็บ่นจะตายอยู่ละ” สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดมีทัศนคติต่อผู้เป็นแม่ที่มักจู้จี้หรือขี้นั่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเมื่อใดก็ตามที่ตนกระทำการอันใดที่ไม่เหมาะสมก็จะถูกผู้เป็นแม่ว่ากล่าวซ้ำ ๆ อยู่เสมอ ซึ่งลักษณะของการกระทำดังกล่าวนี้เป็นการทำให้ผู้พูดได้รับความอับอายหรือสูญเสียหน้าจึงถือว่าขัดต่อหลักการจัดการสัมพันธภาพและนำมาซึ่งพยาคติต่อผู้เป็นแม่

อย่างไรก็ดี ทัศนคติหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งของวัยรุ่นนั้นอาจมีอิทธิพลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและสังคม โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นระยะกลาง (อายุประมาณ 15-17 ปี) จะให้ความสำคัญกับการคบเพื่อนทั้งหญิงและชาย นอกจากนี้ยังมักมีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเองและมักไม่ยอมรับว่าความคิดเห็นของตนเองไม่ถูกต้องหรือแตกต่างจากบุคคลอื่นโดยเฉพาะกับกลุ่มวัยรุ่นใหญ่ (ego centrality)

รวมถึงการมีความต้องการอิสระและการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ดังนั้นจึงทำให้บ่อยครั้งที่กลุ่มวัยรุ่นเกิดความขัดแย้งกับวัยผู้ใหญ่ ทั้งนี้โดยมีสาเหตุหลักมาจากการมีมุมมองทางความคิดที่แตกต่างกัน (คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557; ศรีประภา ชัยสินธพ, 2557)

3. ข้อมูลและวิธีการวิจัย

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ได้มาจากการถ่ายทอดข้อมูลบทสนทนาจากละครชุดเรื่องฮอโรโมนส์ วัยว้าวุ่น ซึ่งออกอากาศทางโทรทัศน์ในช่วงระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. 2556-2558 แบ่งการออกอากาศเป็น 3 ฤดูกาล โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 42 ตอน ซึ่งมีเนื้อหาหลักเกี่ยวกับชีวิตของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและปลาย² ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกและทำการถ่ายทอดเสียงเฉพาะในกรณีที่เป็นกรณีสัมพันธ์กันระหว่างตัวละครวัยรุ่นกับวัยรุ่นและวัยรุ่นกับวัยผู้ใหญ่ โดยมีเนื้อหาของการสนทนาเกี่ยวข้องกับการมีมุมมองเชิงลบที่วัยรุ่นมีต่อกลุ่มวัยผู้ใหญ่ทั้งที่เป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้าและการสื่อสารแบบไม่เผชิญหน้า อย่างไรก็ตาม แม้ว่าข้อมูลที่นำมาศึกษาในครั้งนี้จะมีลักษณะค่อนข้างคล้ายคลึงกับภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไปก็ตาม แต่ด้วยข้อจำกัดเกี่ยวกับข้อห้ามของการใช้ภาษาผ่านสื่อสาธารณะบางประการจึงอาจทำให้ถ้อยคำภาษาที่ตัวละครนำมาใช้มีลักษณะที่ไม่เป็นไปตามภาษาธรรมชาติอยู่บ้าง (ภิญโญ ช่างสาน, 2539, น. 389) แต่ก็เป็นประเด็นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากที่ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการถ่ายทอดเสียงเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น ขั้นตอนลำดับต่อมาคือการนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์เพื่อหาลักษณะทาง

² เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาต่อยอดจากการศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพซึ่งได้ตีพิมพ์เผยแพร่ไปก่อนหน้านี้แล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแหล่งเดียวกันมาวิเคราะห์ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่เคยเผยแพร่สาธารณะผ่านช่องทางออนไลน์ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาลักษณะทางภาษาที่สื่อให้เห็นถึงการมีวาทศิลป์ของกลุ่มวัยรุ่นที่มีต่อกลุ่มวัยผู้ใหญ่เป็นสำคัญ

ภาษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีวาทคติที่กลุ่มวัยรุ่นมีต่อผู้ใหญ่ ทั้งนี้การหาลักษณะทางภาษาดังกล่าวผู้วิจัยได้นำแนวคิดหรือทฤษฎีการจัดการสัมพันธภาพของสเปนเซอร์-โอที (Spencer-Oatey, 2002, 2005, 2008) มาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ โดยได้พิจารณาว่าลักษณะทางภาษาที่มีได้เป็นไปตามแนวทางของการจัดการสัมพันธภาพ เช่น ลักษณะทางภาษาที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีได้คำนึงถึงการปกป้องหรือรักษาหน้าของผู้ฟัง หรือการเลือกใช้ภาษาที่มีลักษณะก้าวก่ายหรือลิดรอนสิทธิเสรีภาพและข้อกำหนดทางสังคมที่บุคคลในสังคมทุกคนพึงมี ทั้งด้านการได้รับการปฏิบัติด้วยความเสมอภาคหรือเท่าเทียม รวมถึงการมีอิสระในการตัดสินใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการกระทำหรือกิจกรรมด้านต่าง ๆ โดยหากพบลักษณะทางภาษาที่สื่อความหมายให้เห็นถึงลักษณะดังกล่าวก็จะถือว่าผู้พูดมีทัศนคติเชิงลบหรือวาทคติต่อผู้ฟัง

4. ผลการศึกษา

ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นชาวไทยมีมุมมองเชิงวาทคติต่อกลุ่มวัยผู้ใหญ่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน โดยจะได้กล่าวถึงรายละเอียด พร้อมทั้งแสดงตัวอย่างลักษณะทางภาษาที่ปรากฏดังต่อไปนี้

4.1 มุมมองวาทคดีด้านบุคลิกภาพและลักษณะนิสัย

การกระทำของกลุ่มวัยผู้ใหญ่ที่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพต่อกลุ่มวัยรุ่นทั้งโดยการควบคุมหรือการกำหนดให้เป็นไปตามความต้องการของตนเองนั้นย่อมสร้างความไม่พึงพอใจหรืออึดอัดใจให้กับกลุ่มวัยรุ่นซึ่งเป็นผู้ที่ถูกกระทำได้ไม่มากนักน้อยจากข้อมูลพบลักษณะทางภาษาของกลุ่มวัยรุ่นที่สะท้อนให้เห็นลักษณะดังกล่าวตัวอย่างเช่น

(1) มาจากสถานการณ์การสนทนากันระหว่างพ่อและลูก โดยพ่อได้สอบถามลูกชายเกี่ยวกับการเลือกคณะที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ผู้เป็นพ่อประสงค์จะให้ลูกชายเลือกศึกษาต่อในสาขาการบัญชีเนื่องจากในทัศนะของพ่อเห็นว่านอกจากจะสามารถหาอาชีพได้ง่ายแล้วยังมีค่าตอบแทนค่อนข้างสูง แต่ความคิดเห็นดังกล่าวกลับมีลักษณะตรงกันข้ามกับสิ่งที่ลูกปรารถนานั้นคือการเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาทางด้านนิเทศศาสตร์

- 1 พ่อ: พ่อไปคิดมาแล้วนะ พ่อจะให้แกเรียนบัญชี มันจะเป็นผลดีแก่ตัวแกเอง
- 2 หมอก: **ผมบอกพ่อแล้วไง ว่าผมจะเรียนนิเทศ**
- 3 พ่อ: เรียนบัญชีอะ แกก็ยังไม่ถนัดรูปลักษณ์ได้ไง พ่อหนะผ่านชีวิตแบบแกมาก่อน วันที่แก
แก่เท่าพ่ออะ แกจะมาเสียใจทีหลัง
- 4 หมอก: **พ่อเป็นหมอดูเอ้อ พ่อรู้ได้ไงชีวิตผมจะเป็นยังไง พ่อไม่ต้องเป็นห่วงหรอก**
รับรอง ผมจะไม่ล้มเหลวแบบพ่อ

(ฮอริโมนวัยว้าวุ่น ฤดูกาล 1 ตอนที่ 4)

จากตัวอย่างข้างต้น ลูกชาย (หมอก) ได้กล่าวแสดงเจตนาของตนเองว่าจะเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาทางด้านนิเทศศาสตร์ในบรรทัดที่ 2 โดยประเด็นดังกล่าวนี้ตนได้เคยแจ้งให้กับผู้เป็นพ่อทราบมาก่อนแล้วซึ่งสังเกตได้จาก “ผมบอกพ่อแล้วไง” นอกจากนี้ประโยคดังกล่าวยังแฝงนัยของผู้พูดที่มีต่อผู้เป็นพ่อในลักษณะที่ว่าผู้เป็นพ่อได้พยายามตอกย้ำอยู่เสมอเพื่อให้ตนได้ปรับเปลี่ยนความสนใจมาศึกษาต่อในสิ่งที่พ่อต้องการ ทั้งนี้พ่อได้กล่าวถึงประสบการณ์ความผิดพลาดของตนที่ผ่านมาในอดีตเพื่อโน้มน้าวอีกด้วย โดยลักษณะของการกระทำเช่นนี้อาจนำมาซึ่งพยากรณ์หรือทัศนคติในเชิงลบที่วัยรุ่นมีต่อผู้ใหญ่ในลักษณะที่ว่ากลุ่มวัยรุ่นใหญ่มักจำกัดสิทธิหรือกำหนดให้กลุ่มวัยรุ่นซึ่งอยู่ในฐานะผู้ด้อยอาวุโสและอำนาจกว่าได้ประพฤติดังหรือปฏิบัติในสิ่งที่เป็นการต้องการของตนเองดังที่ปรากฏให้เห็นในบรรทัดที่ 1 “พ่อจะให้แกเรียนบัญชี” ซึ่งสร้างความไม่พึงพอใจให้กับลูกชายเป็นอย่างมากจึงได้ถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองออกมาในรูปแบบของการประชดประชันถึงพฤติกรรมดังกล่าวของผู้เป็นพ่อดังปรากฏให้เห็นในบรรทัดที่ 4 “พ่อเป็นหมอดูเอ้อ พ่อรู้ได้ไงชีวิตผมจะเป็นยังไง” พร้อมกับใช้ถ้อยคำเชิงท้าทายต่อผู้เป็นพ่อว่าชีวิตของตนจะไม่ผิดพลาดเหมือนกับที่ผ่านมาของผู้เป็นพ่อ “พ่อไม่ต้องเป็นห่วงหรอก รับรอง ผมจะไม่ล้มเหลวแบบพ่อ”

เมื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องต่อหลักการจัดการสัมพันธภาพแล้วนั้นปรากฏว่าการถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพถือได้ว่าเป็นการละเมิดต่อความต้องการหน้าส่วนบุคคล (Quality face) ของลูกชาย เนื่องจากผู้เป็นพ่อมิได้ชื่นชมในคุณสมบัติด้านบวกที่ลูกชายมีนั่นคือการมีความสามารถทางด้านการถ่ายภาพซึ่งเห็นได้จากถ้อยคำในบรรทัดที่ 3

“แกก็ยังไม่ปล่อยรูปเล่นได้นี้” นอกจากนี้ยังปรากฏว่าการจำกัดสิทธิเสรีภาพเป็นการละเมิดต่อสิทธิทางสังคม (Sociality rights) ทั้งในส่วนของสิทธิความเท่าเทียม (Equity rights) กล่าวคือลูกชายมิได้มีอิสระในการเลือกเรียนในคณะที่ตนเองต้องการ เหมือนเช่นกับบุคคลอื่นที่อยู่ในช่วงวัยเดียวกัน และสิทธิการมีส่วนร่วม (Association rights) คือการขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเข้าเรียนในคณะที่ต้องการ หากแต่มีลักษณะเป็นการถูกบังคับจากผู้เป็นพ่อ จึงถือได้ว่าเป็นการละเมิดต่อหลักสิทธิทางสังคมที่ตัวลูกชายพึงมี

นอกจากนี้ ยังพบว่าการมีพฤติกรรมดุด่าว่ากล่าวหรือจู้จี้ขี้บ่นของกลุ่มวัยรุ่นใหญ่นั้นเป็นอีกหนึ่งการกระทำที่กลุ่มวัยรุ่นไม่พึงปรารถนา ดังเช่นตัวอย่างด้านล่างนี้

(2) มาจากสถานการณ์ที่พ่อได้รับทราบในภายหลังจากผู้เป็นแม่และพี่สาวว่าลูกชายมีเรื่องชกต่อยกันกับกลุ่มวัยรุ่นต่างโรงเรียน เมื่อลูกชายกลับมาถึงบ้านในตอนค่ำจึงได้ต่อว่าถึงการมีพฤติกรรมดังกล่าว ตลอดจนการปกปิดเรื่องราวที่เกิดขึ้นอีกด้วย

1 พ่อ: ไผ่ ทำไมไม่บอกป้า ป้าบอกแล้วไผ่ รวยอย่าให้มีเรื่องมาอีก แล้วจะให้ป้าทำยังไง

แกถึงจะเลิกสร้างปัญหา

2 แม่: ป๊ะ ก็ไหนบอกว่าจะไม่อารมณ์เสีย

3 พ่อ: ลี้อก็ด้วย เอาแต่ช่วยมันโกหกใจ ถึงได้เสียคนแบบนี้

4 ไผ่: แล้วถ้ารู้ว่าบอกป้าแล้วป้าเป็นแบบเนี้ยใครมันจะไปบอกระ

5 แม่: ไผ่ พูดกับป้าดี ๆ

6 พ่อ: เป็นผู้ชายอะ ทำผิดแล้วก็ต้องยอมรับ ไม่ใช่คอยให้มามาคอยแก้โกหกแทนแกเนี่ย

7 แม่: ป๊ะ

8 พี่สาว: พอแล้ว

(ฮอโมนวัยว้าวุ่น ฤดูกาล 1 ตอนที่ 7)

จากตัวอย่างนี้ ลูกชายได้กล่าวโต้เถียงกับผู้เป็นพ่อถึงการปิดบังเรื่องราวที่เกิดขึ้นเนื่องจากตระหนักเป็นอย่างดีว่าหากตนเองเล่าเรื่องราวดังกล่าวให้ผู้เป็นพ่อได้รับทราบก็จะทำให้ตนถูกตำหนิหรือดุด่าว่ากล่าวจากผู้เป็นพ่อซึ่งข้อสันนิษฐานดังกล่าวก็เป็นจริงดังที่ลูกชายได้คาดการณ์ไว้ ซึ่งปรากฏให้เห็นในบรรทัดที่ 1 โดยจะเห็นว่าพ่อได้

ต่อว่าถึงการปิดบังเรื่องราวที่เกิดขึ้น “ไผ่ ทำไมไม่บอกป้า...” และการมีพฤติกรรมชกต่อยกันของลูกชาย “ป้าบอกแล้วไผ่ยัย ว่าอย่าให้มีเรื่องมาอีก แล้วจะให้ป้าทำยังไง แกถึงจะเลิกสร้างปัญหา” ในขณะที่ลูกชายก็ได้โต้ตอบกลับไปยังผู้เป็นพ่อในบรรทัดที่ 4 ข้างต้นด้วยถ้อยคำ “แล้วถ้ารู้ว่าจะบอกป้าแล้วป้าเป็นแบบเนี่ยใครมันจะไปบอกระ” ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวมีลักษณะเป็นการต่อว่า นอกจากนี้ยังปรากฏการใช้คำลงท้าย “วะ” ที่ถือว่าไม่สุภาพ (นวรรธ พันธ์เมธา, 2553, น. 137) และไม่สมควรใช้กับผู้ใหญ่อีกด้วย โดยจากถ้อยคำดังกล่าวยังเผยให้เห็นวาทคติที่ลูกมีต่อผู้เป็นพ่อในลักษณะที่ว่าตนทราบถึงอุปนิสัยของผู้เป็นพ่อดีว่าหากเมื่อใดก็ตามที่ตนประพฤติในสิ่งผิดหรือไม่เหมาะสมนั้น ก็จะต้องได้รับการดุด่าว่ากล่าวและตักเตือนเช่นนี้จากผู้เป็นพ่ออยู่เสมอ จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ตนต้องปกปิดความจริงที่เกิดขึ้น

สำหรับวาทคติเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมดุด่าว่ากล่าวหรือจู้จี้ขี้บ่นของผู้เป็นพ่อ ดังกล่าวข้างต้นนั้นมีลักษณะเป็นการละเมิดต่อความต้องการส่วนบุคคลที่จะได้รับการชื่นชมในคุณลักษณะส่วนบุคคลเชิงบวกในด้านต่าง ๆ เช่น รูปร่างหน้าตา ความสามารถ เป็นต้น แต่ตรงกันข้ามกลับถูกต่อว่าถึงการมีพฤติกรรมเชิงลบ นั่นคือการมีเรื่องชกต่อย จนทำให้ถูกมองว่าเป็นตัวการที่สร้างปัญหามาสู่ครอบครัวและยังมีลักษณะที่เรียกว่า “เสียคน” อีกด้วย นอกจากนี้ยังถือเป็นการทำลายหน้าที่เป็นอัตลักษณ์เชิงสังคมของลูกชายเนื่องจากการกระทำหรือพฤติกรรมของผู้เป็นพ่อที่ปฏิบัติต่อลูกชายนั้นอาจทำให้ลูกชายรู้สึกว่าเขาเหมือนมิใช่เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ซึ่งสิ่งที่ได้กล่าวไปทั้งหมดนี้ย่อมนำมาซึ่งวาทคติที่ลูกชายมีต่อผู้เป็นพ่อ

นอกจากนี้มุมมองวาทคติที่วัยรุ่นมีต่อวัยผู้ใหญ่ยังสื่อให้เห็นผ่านการใช้ลักษณะทางภาษาที่แสดงถึงการที่ผู้ใหญ่ได้เข้าไปก้าวล่วงสิทธิความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น ซึ่งปรากฏให้เห็นดังตัวอย่างต่อไปนี้

(3) มาจากสถานการณ์การสนทนากันระหว่างกลุ่มเพื่อนนักเรียนหญิงที่โรงเรียน โดยมีประเด็นในการสนทนาเกี่ยวข้องกับละครวัยรุ่นที่กำลังออกอากาศอยู่ในช่วงเวลานั้นซึ่งมีเนื้อหาบางส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของกลุ่มวัยรุ่น

ในวัยเรียน โดยนักเรียนหญิงสามคนได้กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้ปกครองของพวกเธอ
ภายหลังจากที่ได้ชมละครเรื่องดังกล่าว

- 1 นักเรียนหญิง 1: โอ้ยแก ดูแล้วนึกถึงแม่ขึ้นเลยอะ แม่ขึ้นก็พูด ว่าไม่เหมาะสม
ไม่เหมาะสม เมื่อบานอะอดดูสุดเลยแก ต้องมาตามดูย้อนหลังเออะ
- 2 นักเรียนหญิง 2: ขึ้นบอกเลยว่าต้องขอบคุณโลกนี้มีอินเทอร์เน็ต ไม่อย่างนั้นนะ
ไม่ได้มาดูอะไรแบบนี้หรอก จริงปะ
- 3 นักเรียนหญิง 1: จริง
- 4 นักเรียนหญิง 3: เออแต่ เตียวนี้เวลาดูอะไรนะ แม่เราก็ชอบมานั่งดูข้างหลังตลอด
เลยอะ
- 5 นักเรียนหญิง 1: เออ ใช่ปะ เราก็ดอน เล่นคอมก็ดอนแก เล่นโทรศัพท์อะก็ดอน
(ฮอโมนวัยวัยรุ่น ฤดูกาล 2 ตอนที่ 1)

ในตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่าผู้พูดทั้งที่ปรากฏในบรรทัดที่ 4 และ 5 นั้นต่างก็ได้
กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้ปกครองของตนที่มักคอยสอดส่องพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์
และโทรศัพท์ โดยผู้พูดทั้งสองต่างเห็นว่าลักษณะของพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการกระทำ
ส่วนบุคคลเนื่องจากบุคคลย่อมมีอิสระในการเข้าถึงข้อมูลผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะ
เป็นคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลหรือโทรศัพท์มือถือ แต่บรรดาผู้ปกครองกลับละเมิดสิทธิ
ดังกล่าวโดยการเข้ามาก้าวร้าวสิทธิส่วนบุคคลทั้งการสังเกตและตรวจสอบการเข้าถึง
ข้อมูลการใช้งาน จึงทำให้ผู้พูดรู้สึกถึงการขาดอิสรภาพจากการกระทำดังกล่าว โดยจะ
สังเกตได้จากการเลือกใช้คำว่า “ชอบ” ใน “แม่เราก็ชอบมานั่งดูข้างหลังตลอดเลยอะ”
สื่อให้เห็นพฤติกรรมของผู้เป็นแม่ที่กระทำในลักษณะดังกล่าวอยู่บ่อยครั้ง และ
การเลือกใช้คำว่า “ดอน” ในบรรทัดที่ 5 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของผู้พูด
ในทำนองที่ว่าตนถูกรบกวนโดยการถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพจากผู้ปกครองในการเข้า
ใช้งานคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์ ซึ่งหากเมื่อใดก็ตามที่ผู้พูดฝ่าฝืนก็มักจะถูกตำหนิ (ดอน)

อย่างไรก็ดี เมื่อนำมุมมองมายาคติดังกล่าวข้างต้นนี้ไปพิจารณาร่วมกับหลัก
การจัดการสัมพันธภาพแล้วปรากฏว่าเป็นการกระทำที่มีลักษณะเป็นการละเมิดต่อ
หลักการการมีส่วนร่วม (Association) ซึ่งเป็นหลักการย่อยของสิทธิและข้อกำหนดทาง

สังคม (Sociality rights and obligations) โดยการมีพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็น การก้าวท้าวสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้เป็นแม่ที่มีต่อลูกดั่งที่ปรากฏในบทสนทนา ข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นว่าลูกมิได้มีสิทธิในการตัดสินใจให้ผู้เป็นแม่เข้าหรือไม่เข้ามามีส่วนร่วม ในการขมละครโทรทัศน์ หากแต่ผู้เป็นแม่ได้มีพฤติกรรมที่มีลักษณะก้าวล่วงต่อความเป็น ส่วนตัวของบรรดาลูก ๆ ดังนั้นจึงทำให้ลักษณะของพฤติกรรมดังกล่าวนำมาซึ่งวาทคดีที่ กลุ่มวัยรุ่นมีต่อกลุ่มวัยรุ่นผู้ใหญ่อีกประการหนึ่ง

นอกจากนี้ ในบางกรณีการมีความคิดหรือพฤติกรรมที่ล้ำสมัยก็สามารถเป็นอีก หนึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้วัยรุ่นมีวาทคดีต่อวัยรุ่นผู้ใหญ่ได้ด้วยเช่นกัน ลองพิจารณา ตัวอย่างต่อไปนี้

(4) มาจากสถานการณ์การสนทนาเกี่ยวกับละครวัยรุ่นที่มีเนื้อหาออกไปในเชิง การมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของกลุ่มวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน เช่นเดียวกับที่ ปรากฏในตัวอย่างที่ (3) ข้างต้น โดยวัยรุ่นหญิงและชายต่างได้กล่าวถึงทัศนคติของตน ที่มีต่อผู้เป็นแม่หลังจากที่ได้ชมละครเรื่องดังกล่าว

- 1 เต้ย: แก ๆ เมื่อวานเนี่ย เรากับแม่ดูรักกรุ้มกรุ้มตอน 1 เว้ย แล้วแม่เราก็ดูเสร็จแล้วก็ กรืด ๆ ๆ ๆ ใหญ่เลย แล้วก็ถามว่า เนี่ยอันนี้จริงหรือ อันนี้เป็นยังไง เป็นอย่างงี้จริงหรือ เราก็มารู้จะตอบแม้อย่างไร ทำตัวไม่ถูกเลยอะ แม่แกดูปะ
- 2 ต้า: ดูดิ แม่แกอะเขยละ แม่เรานะเว้ย ดูไปตอนหนึ่งเสร็จแอบไปดูอีก 3 ตอนรวดเลย
- 3 เต้ย: เอ้ย
- 4 ต้า: แล้วก็บอกว่า ต้ามันไม่ตืออย่างงั้น มันตืออย่างงี้ โหพูดงไปหมดเลยอะ
- 5 เต้ย: จริงเอ่อ แม่แกยังตีไว้ย แม่เราอะจะไม่ให้ดูแล้วอะ เค้าบอกว่าหนังจะมันยั่วนิด ๆ
- 6 ต้า: เหรอ เหย้ เราว่าแกบอกแม่ดูต่อก่อนดิ เราว่ามันก็มีตอนโอเคนะเว้ย
- 7 เต้ย: อะไรโอเค
- 8 ต้า: มันก็มีสาระของมันไง

(ฮอโมนวัยว้าวุ่น ฤดูกาล 2 ตอนที่ 1)

ตามตัวอย่างข้างต้น วัยรุ่นหญิงและชายทั้งสองคนได้กล่าวถึงความคิดเห็นของตน ต่อผู้เป็นแม่หลังจากที่ได้ชมละครเรื่องดังกล่าวโดยผู้ปกครองของทั้งสองต่างเห็นว่า

เนื้อหาที่นำเสนอมีความไม่เหมาะสมสังเกตได้จากปฏิกิริยาของผู้เป็นแม่ที่แสดงออกให้เห็นในบรรทัดที่ 1 “แล้วแม่เราก็ดูเสร็จแล้วก็กรี๊ด ๆ ๆ ใหญ่เลย แล้วก็ถามว่า เนี่ย อันนี้จริงหรือ อันนี้เป็นยังไง เป็นอย่างจี้จริงหรือ” และการมองว่าละครเรื่องดังกล่าวมีลักษณะยั่วยุทางเพศซึ่งสามารถสังเกตได้จากถ้อยคำในบรรทัดที่ 5 “เคื่อบอกว่าหนึ่งอะมันยั่วนิด ๆ” ซึ่งการมีมุมมองในประเด็นดังกล่าวของกลุ่มวัยรุ่นผู้หญิงอาจมีลักษณะตรงกันข้ามกับมุมมองของกลุ่มวัยรุ่น โดยสามารถสังเกตเห็นถึงการมีมุมมองที่แตกต่างได้จากการใช้ถ้อยคำแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นชายที่มีต่อผู้เป็นแม่ของวัยรุ่นหญิงว่าเป็นผู้ที่มีมุมมองแบบล้าสมัย “แม่แกอะเซยละ” ดังที่ปรากฏในบรรทัดที่ 2 และการกล่าวถึงผู้เป็นแม่ของวัยรุ่นหญิงที่ไม่ต้องการให้ตนรับชมละครอีกต่อไปเนื่องจากเห็นว่าเนื้อเรื่องต่อไปในลักษณะของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมซึ่งปรากฏในบรรทัดที่ 5 “แม่เราอะจะไม่ให้ดูแล้วอะ เคื่อบอกว่าหนึ่งอะมันยั่วนิด ๆ” โดยลักษณะเฉพาะบุคคลของกลุ่มผู้หญิงดังกล่าวสามารถก่อให้เกิดวาทคติต่อกลุ่มวัยรุ่นได้ด้วยเช่นกัน

สำหรับที่มาหรือสาเหตุของวาทคิตดังกล่าวนี้เมื่อนำมาพิจารณาภายใต้หลักการการจัดการสัมพันธภาพแล้วปรากฏพบที่มีความขัดแย้งกับหลักสิทธิด้านความเท่าเทียม ทั้งในส่วนที่เป็นความเท่าเทียมเกี่ยวกับการได้หรือเสียผลประโยชน์ (Cost-benefit) กล่าวคือการมีพฤติกรรมที่ล้าสมัยของผู้เป็นแม่ทำให้ลูก (วัยรุ่นหญิงและชาย) เสียประโยชน์ที่จะไม่ได้รับชมละครเรื่องดังกล่าวเนื่องจากผู้เป็นแม่ต่างเห็นว่ามีเนื้อหาไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีลักษณะเป็นการบีบบังคับที่จะไม่ให้ลูกชมละครอีกด้วยซึ่งเท่ากับว่าเป็นการละเมิดต่อหลักการการมีอิสระหรือการถูกบังคับให้กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด (autonomy-imposition) ต่อกลุ่มวัยรุ่น

นอกจากนี้แล้วยังพบว่าการหยิบยกเรื่องราวที่เป็นปมด้อยของกลุ่มวัยรุ่นมาเป็นประเด็นในการสนทนาเป็นอีกหนึ่งสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดวาทคติที่วัยรุ่นมีต่อผู้ใหญ่ว่าได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น

(5) มาจากสถานการณ์ที่แม่ได้สนทนากับลูกชายบนรถระหว่างจอดซื้ออาหารเพื่อนำไปรับประทานในตอนค่ำเนื่องในโอกาสฉลองให้กับลูกชายที่ได้ขึ้นแสดงคอนเสิร์ตที่โรงเรียนเมื่อตอนกลางวันที่ผ่านมา โดยก่อนที่ผู้เป็นแม่จะลงไปซื้ออาหารนั้นได้บอกกับ

ลูกชายว่าให้ตีมันระหว่างรอ พร้อมกันนี้ก็ได้อีกแล้วเสริมอีกว่าการตีมันจะช่วยทำให้ลูกชายตัวสูงขึ้น ซึ่งลักษณะการเอ่ยถ้อยคำดังกล่าวของผู้เป็นแม่นั้นเป็นการตอกย้ำถึงปมด้อยที่อยู่ภายในจิตใจของลูกชายที่มีมาโดยตลอดตั้งแต่ยังเยาว์วัย จึงทำให้ลูกชายรู้สึกโกรธและได้แสดงท่าที รวมถึงการใช้ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสมต่อผู้เป็นแม่ ทั้งนี้ก็เพื่อระบายออกซึ่งความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจผ่านถ้อยคำภาษาที่สื่อให้เห็นถึงการมีวาทคติที่ตนมีต่อผู้เป็นแม่ในประเด็นเกี่ยวกับปมด้อยดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

- 1 แม่: ต้า เย็นนึ่กินอะไรดิอะ ฉลองที่ได้เล่นคอนเสิร์ต เอาเป็นชาบูชาบู หมูกับเนื้อที่ต้าชอบมั้ย จั๊นเตี้ยม้ามั่วะฟูจี้แป๊ปปิ้ง รอในรถก่อนก็ได้นะต้า เตี้ยม้าม้า ม้าซื้อนมไว้ให้กินรองท้องก่อนนะ
 - 2 ต้า: ไม่หิวห้าม้าม้า
 - 3 แม่: เอาน่า กินครั้งนึ่งก็ยังมี
 - 4 ต้า: ไม่เอาม้า
 - 5 แม่: ถ้าต้าสูง ๆ กว่านี้นะเวลาอยู่บนเวทีจะได้เท่ ๆ ไง
 - 6 ต้า: อะไร ๆ ก็ให้สูงอยู่ได้อะ ทำไมอะม้าม้า ต้าตัวแค่นี้ยัดด้วยเหรอ ต้องสูง ๆ เหรอ คนอื่นถึงจะสนใจ จั๊นป้ากับม้าม้าไม่ทำให้สูงอะ ต้าจะได้ไม่ต้องเตี้ยแบบเนี้ย
- (ฮอโรโมนวัยวัยรุ่น ฤดูกาล 1 ตอนที่ 2)

ในตัวอย่างที่ (5) ลูกชายได้กล่าวโต้ตอบผู้เป็นแม่ในลักษณะตัดพ้อถึงพฤติกรรมที่ผู้เป็นแม่มักกล่าวถึงปมด้อยของตนเองเกี่ยวกับการมีลักษณะด้อยทางกายภาพด้านส่วนสูง ซึ่งเริ่มสังเกตเห็นได้จากถ้อยคำของผู้เป็นแม่ในบรรทัดที่ 1 “ม้าซื้อนมไว้ให้กินรองท้องก่อนนะ” จากนั้นเมื่อลูกชายได้กล่าวกับผู้เป็นแม่ว่าตนไม่ต้องการตีมันดังกล่าวเนื่องจากไม่ได้รู้สึกหิว ผู้เป็นแม่ยังได้กล่าวคะยั้นคะยอเพื่อให้ลูกชายตีมัน ในบรรทัดที่ 3 อีกว่า “เอาน่า กินครั้งนึ่งก็ยังมี” ซึ่งทั้งสองถ้อยคำดังกล่าวได้สร้างความไม่พึงพอใจให้กับลูกชายอยู่พอสมควร นอกจากนี้ผู้เป็นแม่ยังได้กล่าวถึงข้อดีของการมีส่วนสูงที่เหมาะสมจะทำให้ลูกชายดูโดดเด่นเมื่อทำการแสดงอยู่บนเวที ดังที่ปรากฏในบรรทัดที่ 5 “ถ้าต้าสูง ๆ กว่านี้นะเวลาอยู่บนเวทีจะได้เท่ ๆ ไง” โดยถ้อยคำในประโยคดังกล่าวนี้แม้ว่าจะมิได้มีถ้อยคำใดที่แสดงถึงการว่ากล่าวหรือตำหนิถึงบุคลิกลักษณะของ

ลูกชายอย่างตรงไปตรงมา แต่ในทางกลับกันกลับสื่อความหมายไปในลักษณะที่ว่า ลักษณะทางกายภาพโดยเฉพาะด้านส่วนสูงของลูกชายในปัจจุบันนั้นยังดูไม่ดี ซึ่งการเอ่ยถ้อยดังกล่าวของผู้เป็นแม่จึงเท่ากับเป็นการตอกย้ำปมด้อยของลูกชายที่ได้ฝังรากลึกอยู่ในจิตใจมาตั้งแต่เด็กจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้ลูกชายรู้สึกโกรธผู้เป็นแม่จึงได้แสดงออกผ่านถ้อยคำในเชิงต่อว่าและตัดพ้อดังที่ปรากฏในบรรทัดที่ 6 ข้างต้น “อะไร ๆ ก็ให้สูงอยู่ได้อะ ทำไมอะม้า ต่ำตัวแค่นี้ยผิตด้วยเหอ ต้องสูง ๆ เหอคนอื่นถึงจะสนใจนั้นปากกับม้าไม่ทำให้สูงอะ ต่ำจะได้ไม่ต้องเตี้ยแบบเนี้ย”

นอกจากนี้ จากข้อมูลยังพบว่าแม่มักกล่าวถึงปมด้อยดังกล่าวอยู่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่มีเพื่อนของลูกชายมาเยี่ยมเยียนที่บ้าน ดังนั้นจึงทำให้ลูกชายรู้สึกอับอายและก่อให้เกิดความวิตกกังวลต่อผู้เป็นแม่ซึ่งเห็นได้จากลักษณะทางภาษาข้างต้นที่แสดงออกถึงความไม่พึงพอใจ ยิ่งไปกว่านี้ยังได้กล่าวโทษถึงสาเหตุหรือต้นตอที่ทำให้ตนมีรูปร่างไม่สูงก็เป็นผลอันเนื่องมาจากการได้รับพันธุกรรมจากพ่อและแม่อีกด้วย

เมื่อพิจารณาอย่างลึกซึ้งถึงวาทคติเกี่ยวกับการกล่าวถึงปมด้อยของกลุ่มวัยรุ่นนั้นสามารถอธิบายตามหลักการจัดการสัมพันธภาพได้ว่าพฤติกรรมดังกล่าวของผู้เป็นแม่มีลักษณะเป็นการละเมิดต่อความต้องการหน้าส่วนบุคคล (Quality face) ของลูก กล่าวคือแทนที่ผู้เป็นแม่จะได้กล่าวชื่นชมถึงความสามารถทางดนตรีของลูกชาย แต่กลับเลือกใช้ถ้อยคำที่สื่อให้เห็นถึงคุณลักษณะเชิงลบซึ่งถือได้ว่าเป็นปมด้อยทางกายภาพของลูกชาย จึงเท่ากับว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อความต้องการหน้า นอกจากนี้การบอกให้ลูกชายตีมนมในบทสนทนาข้างต้นยังมีลักษณะเป็นการขาดอิสรภาพในการใช้วิจารณญาณของตนเองในการตัดสินใจที่จะตีหรือไม่ตีได้อีกด้วยเนื่องจากถ้อยคำดังกล่าวของผู้เป็นแม่ที่ดูเหมือนเป็นการบอกกล่าวแบบทั่วไป แต่ก็แฝงนัยของการบีบบังคับให้ลูกชายตีนมอยู่ในที่ ดังนั้นลักษณะเชิงพฤติกรรมดังกล่าวของผู้เป็นแม่จึงเป็นเหตุผลทำให้ลูกชายมีวาทคติในประเด็นดังกล่าว

ลักษณะเฉพาะอีกประการหนึ่งของกลุ่มวัยผู้ใหญ่ที่ทำให้กลุ่มวัยรุ่นมักมีทัศนคติเชิงลบหรือวาทศิลป์คือการมักทำให้เรื่องเล็กเป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งเห็นได้จากตัวอย่างดังต่อไปนี้

(6) มาจากสถานการณ์การสนทนากันระหว่างแม่และลูกสาวที่บ้านตอนค่ำ โดยผู้เป็นแม่ได้ต่อว่าลูกสาวถึงเรื่องการมีพฤติกรรมคบเพื่อนต่างเพศซึ่งตนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากทั้งคู่ยังเป็นเด็กและกำลังอยู่ในวัยเรียน แต่เหตุผลดังกล่าวของผู้เป็นแม่มีลักษณะตรงกันข้ามกับสิ่งที่ลูกสาวคิด จึงได้อธิบายกับผู้เป็นแม่โดยชี้แจงว่าการที่ตนมีพฤติกรรมดังกล่าวก็ได้สร้างความเสียหายแต่อย่างใด เป็นแค่เพียงการออกไปพบปะพูดคุยและเที่ยวเล่นกันตามประสาของวัยรุ่นทั่วไปเท่านั้น

- 1 แม่: แล้วรู้จักกันมานานยัง
- 2 ดา: ก็ตั้งแต่หนูไปเรียนพิเศษอะคะ
- 3 แม่: ลูกก็รู้นะ แม่ไม่ชอบให้ไปไหนกับเพื่อนผู้ชายสองต่อสอง แม่พูดปากเปียกปากแฉะ เนี่ยจำได้บ้างมั๊ย
- 4 ดา: แต่หนูกลับคนเดียวอะ อันตรายกว่านะคะ
- 5 แม่: แล้วทำไมไม่เรียกให้แม่ไปรับอะ
- 6 ดา: ก็บ้านเรากับบ้านเค้าอยู่ทางเดียวกัน เค้าก็เลยแวะมาส่งแค่นั้นเองคะ
- 7 แม่: จะทางเดียวหรือคนละทาง ลูกก็รู้ว่าแม่ไม่ชอบแบบนี้ นี่เราเพิ่งจะ ม. 4 นะ โฟกัสกับเรื่องเรียนสิลูก อย่าเพิ่งมีความรัก เข้าใจมั๊ย
- 8 ดา: มันแค่เพื่อนกันเองนะคะแม่
- 9 แม่: ไม่ต้องพูดต่อละ เป็นลูกอะ ก็ต้องฟังแม่ เข้าใจรีบล่า
- 10 ดา: ไม่อะ หนูไม่เข้าใจ ทำไมแม่ต้องทำให้เรื่องเล็กเป็นเรื่องใหญ่ด้วย
- 11 แม่: ก็มันเป็นเรื่องใหญ่สำหรับแม่อะ

(ฮอโมนวัยวัยรุ่น ฤดูกาล 1 ตอนที่ 8)

ในตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่าลูกสาวมีมุมมองต่อพฤติกรรมการคบเพื่อนชายแตกต่างจากผู้เป็นแม่ โดยตนมองว่าการกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องปกติทั่วไปของวัยรุ่นและไม่เข้าใจว่าเหตุใดแม่ซึ่งอยู่ในวัยผู้ใหญ่จึงมองว่าการคบเพื่อนต่างเพศเป็นการกระทำ

ที่ไม่เหมาะสมหรือเสื่อมเสียได้ถึงเพียงนั้น สังเกตได้จากถ้อยคำในบรรทัดที่ 8 “มันแค่เพื่อนกันเองนะคะแม่” และในบรรทัดที่ 6 “ก็บ้านเรากับบ้านเค้าอยู่ทางเดียวกัน เค้าก็เลยแวะมาส่งแค่นั้นเองคะ” ซึ่งจะเห็นว่าทั้งสองถ้อยคำดังกล่าวปรากฏคำว่า “แค่” สื่อให้เห็นว่าลูกสาวมีมุมมองต่อประเด็นดังกล่าวเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อยที่ได้สัมผัสสำคัญแต่อย่างใด หากแต่สำหรับผู้ใหญ่กลับมองว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นเรื่องที่ไม่สมควรกระทำ โดยจะเห็นได้จากถ้อยคำของผู้เป็นแม่ทั้งที่ปรากฏในบรรทัดที่ 3 “แม่ไม่ชอบให้ไปไหนกับเพื่อนผู้ชายสองต่อสอง” และในบรรทัดที่ 7 “ลูกก็รู้ว่าแม่ไม่ชอบแบบนี้” ซึ่งสื่อให้เห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่ดีตนจึงไม่ต้องการให้ลูกของตนเองกระทำเช่นนั้น ดังนั้นจากตัวอย่างจึงสามารถสะท้อนให้เห็นว่าลูกสาวซึ่งเป็นวัยรุ่นมีมุมมองต่อผู้เป็นแม่ซึ่งอยู่ในวัยผู้ใหญ่ในลักษณะที่ว่ามักทำให้เรื่องที่เป็นปกติทั่วไปในมุมมองของตนเป็นเรื่องที่ใหญ่โตในสายตาของผู้ใหญ่ สังเกตเห็นได้จากถ้อยคำในบรรทัดที่ 10 “หนูไม่เข้าใจ ทำไมแม่ต้องทำให้เรื่องเล็กเป็นเรื่องใหญ่ด้วย”

วาทคดีเกี่ยวกับการทำให้เรื่องเล็กเป็นเรื่องใหญ่นี้มีความเกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อหลักการการมีอิสรภาพในการตัดสินใจหรือการถูกบีบบังคับให้กระทำบางสิ่งบางอย่างของบุคคล เนื่องจากจะเห็นว่าลูกสาวได้ถูกผู้เป็นแม่สั่งห้ามมิให้คบหากับเพื่อนชายจึงเท่ากับเป็นการบีบบังคับต่อผู้เป็นลูก นอกจากนี้พฤติกรรมของผู้เป็นแม่อ้างว่ายังถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักการการมีอิสระในการมีส่วนร่วมต่อการแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดที่ตนมีต่อผู้อื่น (affective involvement-detachment) ซึ่งเห็นได้จากถ้อยคำของผู้เป็นแม่ในบรรทัดที่ 9 “ไม่ต้องพูดต่อละเป็นลูกอะ ก็ต้องฟังแม่ เข้าใจรีเปล่า” จึงเท่ากับว่าถ้อยคำดังกล่าวนี้มีลักษณะเป็นการขัดขวางการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของลูกสาวต่อผู้เป็นแม่

นอกจากการทำให้เรื่องเล็กเป็นเรื่องใหญ่ในทัศนะของกลุ่มวัยรุ่นที่มีต่อวัยผู้ใหญ่ ดังที่ได้กล่าวถึงข้างต้น การมีพฤติกรรมที่มีลักษณะวิตกกังวลกับสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นก็เป็นอีกหนึ่งลักษณะที่มักเกิดขึ้นกับวัยผู้ใหญ่และนำมาซึ่งวาทคดีที่วัยรุ่นมีต่อวัยผู้ใหญ่ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

(7) เป็นสถานการณ์การสนทนากันของกลุ่มวัยรุ่นที่ต่างขออนุญาตผู้ปกครองของตนเองเพื่อเดินทางไปท่องเที่ยวต่างจังหวัดในช่วงปิดภาคการศึกษา ทั้งนี้ต่างก็มีได้แจ้งให้ผู้ปกครองทราบว่าการเดินทางมาในครั้งนี้มีเพื่อนชายซึ่งอยู่ในวัยเดียวกันเป็นผู้อาสาขับรถให้ เนื่องจากหากผู้ปกครองทราบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวก็จะทำให้เกิดความกังวลใจเกี่ยวกับความปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างการเดินทาง

- 1 ของขวัญ: ที่จริงแล้วอะ เราขับรถกันมาเองอย่างงี้ก็ดีเหมือนกันนะ เพราะว่าถ้าเกิดนั่งรถตุ๋อะ ก็แะไม่ค่อยได้ปะ
- 2 สไปรท์: เออ ก็จริงนะ ขับดี ๆ หนอยก็แล้วกันนะ เนี่ยแม่เรายังคิดว่าผู้ใหญ่ขับรถมาให้เนี่ย ถ้าเห็นว่าเป็นหมอกขับอะนะ สงสัยแม่เค้าคง...ไม่ปลื้มอะ
- 3 หมอก: คร้าบ จะระวังให้ถึงที่สุดเลยคร้าบ ว่าแต่ขอขึ้นนั่งดิ
- 4 สไปรท์: นี่พอเลยนะ ขับรถอยู่อะจะกินได้ไงอะ
- 5 หมอก: ใจร้ายอะ ไม่กินก็ได้

(ฮอโมนวัยว้าวุ่น ฤดูกาล 1 ตอนที่ 13)

จากตัวอย่างข้างต้น จะสังเกตเห็นว่าในบรรทัดที่ 2 ผู้พูดซึ่งเป็นวัยรุ่นหญิงกล่าวกับเพื่อนที่ร่วมเดินทางถึงแม่ของตนเองว่าหากผู้เป็นแม่ทราบว่าการเดินทางในครั้งนี้มิได้มีผู้ใหญ่ทำหน้าที่เป็นผู้ขับรถให้ แต่กลับเป็นเพื่อนวัยเดียวกันเป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าวก็อาจทำให้ตนถูกตำหนิหรืออาจถึงขั้นไม่ได้รับอนุญาตให้เดินทางมาในครั้งนี้ก็เป็นได้ ทั้งนี้เนื่องจากตนเองทราบเป็นอย่างดีว่าผู้เป็นแม่มีพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีความวิตกกังวลในสิ่งที่ยังมิได้เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตและความปลอดภัยของผู้เป็นลูกของตนเอง ซึ่งลักษณะดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นผ่านถ้อยคำ “เนี่ยแม่เรายังคิดว่าผู้ใหญ่ขับรถมาให้เนี่ย ถ้าเห็นว่าเป็นหมอกขับอะนะ สงสัยแม่เค้าคง...ไม่ปลื้มอะ” จากถ้อยคำดังกล่าวนี้สื่อให้เห็นว่าผู้เป็นแม่มิได้ทราบถึงข้อเท็จจริงที่ว่าเพื่อนชาย (หมอก) เป็นผู้ขับรถให้ และหากทราบในภายหลังก็อาจ “ไม่ปลื้ม” ซึ่งในที่นี้สื่อความหมายในลักษณะที่ผู้เป็นแม่จะต้องไม่พึงพอใจ รวมถึงเกิดความวิตกกังวลใจเกี่ยวกับความปลอดภัยของลูกสาวเป็นอย่างมาก เมื่อลูกสาวตระหนัก

ถึงลักษณะดังกล่าวของผู้เป็นแม่จึงดูเหมือนว่าตนมีความตั้งใจที่จะไม่แจ้งให้ผู้เป็นแม่ได้รับรู้ว่าการเดินทางในครั้งนี้มิได้มีผู้ใหญ่เป็นผู้ทำหน้าที่ขับรถให้

สำหรับวาทคดีในประเด็นดังกล่าวข้างต้นอาจมีความเกี่ยวข้องกับการได้หรือเสียผลประโยชน์ของกลุ่มวัยรุ่น เนื่องจากการแจ้งข้อมูลที่เป็นความจริงให้กับผู้เป็นแม่ได้ทราบอาจทำให้ตนไม่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปท่องเที่ยวกับเพื่อน ๆ ได้ซึ่งเท่ากับว่าลูกสาวเป็นผู้ที่เสียประโยชน์จากการไม่ได้ร่วมเดินทางไปกับกลุ่มเพื่อน กอปรกับลูกสาวมิได้มีอิสระในการตัดสินใจเพื่อร่วมเดินทางไปกับเพื่อน หากแต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของการพิจารณาไตร่ตรองจากผู้เป็นแม่เสียก่อน ลักษณะเช่นนี้จึงเท่ากับว่าเป็นการขาดอิสรภาพในการตัดสินใจกระทำการบางสิ่งบางอย่างด้วยตนเอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวทั้งหมดนี้จึงเป็นสาเหตุเบื้องหลังที่ทำให้กลุ่มวัยรุ่นเกิดวาทคดีต่อกลุ่มวัยผู้ใหญ่

ทัศนคติเกี่ยวกับบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของวัยผู้ใหญ่ที่มีผลต่อการแสดงออกซึ่งวาทคดีของกลุ่มวัยรุ่นประการสุดท้ายก็คือการปกปิดความจริงบางประการ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้จากตัวอย่างด้านล่างนี้

(8) สถานการณ์นี้เกิดขึ้นกับวัยรุ่นสาวคนหนึ่งซึ่งรู้ความจริงในภายหลังว่าผู้เป็นแม่ของเธอตกอยู่ในฐานะภรรยาไม่ชอบ ซึ่งพ่อและแม่ของเธอต่างเก็บเรื่องราวดังกล่าวเป็นความลับมาโดยตลอด เมื่อวันหนึ่งเธอได้ล่วงรู้ถึงความจริง จึงทำให้เธอรู้สึกโกรธทุกคนที่พยายามปกปิดความจริงไม่ให้เธอรู้

- 1 แม่: กลับมาแล้วหรือลูก กินอะไรมาหรือยังอะ ให้แม่ทำอะไรให้กินมัย
- 2 ขวัญ: แม่ ตกลงพ่อไปไหนอะ
- 3 แม่: เอ้า เมื่อวานก็ถาม สงสัยลูกแม่จะความจำไม่ดีแล้วมั้ง
- 4 ขวัญ: แม่บอกว่าพ่อไปเชียงใหม่กลับวันอาทิตย์
- 5 แม่: ก็หนูก็จำได้นี่คะ แล้วหนูจะมาถามแม่อีกทำไมน้ำ
- 6 ขวัญ: แม่คะ วันนี้หนูไปบ้านเพื่อนของเพื่อนคนนึงมา
- 7 แม่: อีหี
- 8 ขวัญ: หนูรู้ว่าพ่อโกหก พ่อไม่ได้ไปเชียงใหม่ แต่พ่อก็มีอีกครอบครัวนึง
- 9 แม่: ...

10 ขวัญ: หนูแค่อยากถามแม่ว่าแม่โอเคมั๊ย แต่ แม่ก็ต้องโอเคอยู่แล้วนี่ เพราะว่าแม่มาที่
หลังบ้านนั้น แม่จะบอกหนูเมื่อไหร่ละ แม่รู้ ทุกคนรู้ ใคร ๆ ก็รู้ มีแต่หนู
คนเดียวอะที่โดนหลอก

(ฮอโมนวัยวัยรุ่น ฤดูกาล 1 ตอนที่ 9)

ดังที่ปรากฏในตัวอย่างข้างต้น ลูกสาวกล่าวตำหนิผู้เป็นแม่ที่ได้ปกปิดเรื่องราวเกี่ยวกับการมีสองครอบครัวของผู้เป็นพ่อ โดยจะสังเกตเห็นว่าในบรรทัดที่ 2 นั้นลูกสาวได้เอ่ยถ้อยเพื่อถามผู้เป็นแม่ว่าพ่อของเธออยู่ที่ใดด้วยถ้อยคำ “แม่ ตกลงพ่อไปไหนอะ” ทั้ง ๆ ที่เธอเองทราบเป็นอย่างดีอยู่แล้วว่าสิ่งที่แม่บอกกับเธอก่อนหน้านั้นไม่เป็นความจริง ซึ่งเห็นได้จาก “หนูรู้ว่าพ่อโกหก” ในบรรทัดที่ 8 แต่ที่ถามเช่นนั้นก็เพื่อต้องการประชดประชันผู้เป็นแม่ที่ปกปิดเรื่องการมีสองครอบครัวของพ่อกับเธอมาโดยตลอด นอกจากนี้ยังพบลักษณะทางภาษาที่แสดงถึงการประชดประชันในตำแหน่งอื่นอีกด้วย ได้แก่ ในบรรทัดที่ 10 “หนูแค่อยากถามแม่ว่าแม่โอเคมั๊ย แต่ แม่ก็ต้องโอเคอยู่แล้วนี่ เพราะว่าแม่มาที่หลังบ้านนั้น” แสดงให้เห็นถึงความไม่พึงพอใจของลูกสาวเนื่องจากเป็นเพียงผู้เดียวเท่านั้นที่ไม่รู้ความจริงดังกล่าว จากลักษณะภาษาข้างต้นนั้นสะท้อนให้เห็นวาทคติที่ลูกสาวมีต่อบุคคลรอบข้างโดยเฉพาะผู้เป็นพ่อและแม่ของตนที่ได้ร่วมกันปกปิดความจริงมิให้เธอล่วงรู้

สำหรับวาทคติด้านการปกปิดความจริงนั้นพบว่าลักษณะดังกล่าวมีผลกระทบต่อการสูญเสีย “หน้า” ในเชิงอัตลักษณ์ทางสังคม เนื่องจากการตกอยู่ในฐานะภรรยาน้อยของผู้เป็นแม่นั้นทำให้เกิดความรู้สึกว่าตัวเธอยังคงเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของครอบครัวอยู่หรือไม่ ทั้งนี้หากพิจารณาตามมุมมองของสังคมวัฒนธรรมไทยแล้ว การเป็นครอบครัวของภรรยาผู้น้อยนั้นมิได้รับการยอมรับจากสมาชิกในสังคมมากนัก นอกจากนี้การพยายามปกปิดเรื่องราวที่เป็นความจริงของบุคคลรอบข้างยังเป็นการกระทำที่มีลักษณะขัดต่อหลักการมีส่วนร่วมอีกด้วย

4.2 มุมมองวาทคดีด้านหน้าที่ความรับผิดชอบต่อครอบครัว

ในบริบทของการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คนในปัจจุบันนั้นมีลักษณะเป็นไปด้วยความเร่งรีบและให้ความสำคัญกับการทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในช่วงวัยทำงาน จนในบางครั้งทำให้บุคคลเหล่านี้ละเลยหรือมิได้ให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์ต่อสมาชิกภายในครอบครัวอย่างที่ควรจะเป็น โดยลักษณะเช่นนี้ถือได้ว่าเป็นการบกพร่องหรือละเลยต่อหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังอยู่ในช่วงวัยที่มีความจำเป็นจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อบรมสั่งสอนจากผู้ใหญ่อย่างใกล้ชิด เนื่องจากหากปราศจากการแนะนำพร่ำสอนดังกล่าวแล้วก็อาจทำให้กลุ่มวัยรุ่นตัดสินใจกระทำการอันหนึ่งอันใดที่ไม่เหมาะสมก็เป็นได้ ดังนั้นการบกพร่องหรือละเลยต่อหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่มีต่อกลุ่มวัยรุ่นจึงอาจส่งผลทำให้ภาพลักษณ์เชิงบวกหรือความน่าเคารพเชื่อถือของกลุ่มวัยผู้ใหญ่เหล่านั้นถูกทำลายลงไปได้ ดังเช่นที่ปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้

(9) มาจากสถานการณ์ที่พ่อได้สอบถามลูกชายเกี่ยวกับการเลือกคณะที่จะเข้าศึกษาต่อภายหลังจากจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ด้วยภาระหน้าที่การงานที่ต้องรับผิดชอบมากมายจึงทำให้ในสายตาของลูกชายมองว่าสิ่งที่พ่อปฏิบัติต่อตนเองนั้นเป็นการละเลยต่อหน้าที่ความเป็นพ่อนั่นคือการปราศจากการดูแลเอาใจใส่ต่อลูกอย่างใกล้ชิด รวมถึงการสอบถามถึงสารทุกข์สุกดิบ ตลอดจนการให้คำแนะนำในการใช้ชีวิตอย่างที่ควรจะเป็น

- 1 พ่อ: เออ นี่แกก็อยู่ ม. 5 ละ พ่อยังไม่เคยถามเลยว่าแกจะเข้าคณะอะไร
- 2 หมอก: นี่พ่อสนใจด้วยเหรอครับ
- 3 พ่อ: แกจะกวนประสาทพ่อเหรอ
- 4 หมอก: ผมอยากเรียนนิเทศ
- 5 พ่อ: โอ้โฮ เข้าคณะที่เราสามารถจะเอาไปต่อยอดทางธุรกิจจะ อย่างคณะบัญชีอะ มันน่าจะมียะไรที่ดีกว่านิเทศอะไรของลูกหนะเยอะมากเลย
- 6 หมอก: ผมจะเข้านิเทศ!

(ฮอโมนวัยว้าวุ่น ฤดูกาล 1 ตอนที่ 4)

ในตัวอย่างที่ (9) ภายหลังจากที่พ่อได้สอบถามถึงความสนใจของลูกชายในการเลือกคณะที่จะเข้าศึกษาต่อแล้วนั้น ลูกชายได้กล่าวตอบต่อผู้เป็นพ่อซึ่งปรากฏในบรรทัดที่ 2 ในทำนองประชดประชันว่า “นี่พ่อสนใจด้วยหรือครับ” ซึ่งแสดงให้เห็นมุมมองของลูกชายที่มีต่อผู้เป็นพ่อว่าที่ผ่านมานั้นพ่อก็ได้ให้ความสนใจหรือความสำคัญกับชีวิตความเป็นอยู่ของตนมากนัก ซึ่งก็สามารถสะท้อนพฤติกรรมเช่นนี้ของผู้เป็นพ่อให้เห็นได้ด้วยถ้อยคำของผู้เป็นพ่อเองดังที่ปรากฏในบรรทัดที่ 1 “พ่อยังไม่เคยถามเลยว่าแกจะเข้าคณะอะไร” ดังนั้นลูกชายจึงได้แสดงความรู้สึกประหลาดใจกับการถามไถ่ดังกล่าวของผู้เป็นพ่อ นอกจากนี้ถ้อยคำในประโยคดังกล่าวก็ยังสะท้อนให้เห็นถึงวาทคติที่ลูกชายมีต่อผู้เป็นพ่อในลักษณะที่ว่าเป็นผู้ที่ละเลยหรือบกพร่องต่อหน้าที่ความรับผิดชอบของความเป็นพ่อที่ดี นั่นคือการขาดการดูแลเอาใจใส่ในชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกภายในครอบครัวอย่างเหมาะสม

หากพิจารณาถึงสาเหตุของการเกิดวาทคิตดังกล่าวข้างต้นจากมุมมองของการจัดการสัมพันธภาพแล้วนั้นพบว่าอาจมีสาเหตุมาจากการกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวของผู้เป็นพ่อทำให้ลูกชายสูญเสียประโยชน์ที่ควรจะได้รับจากผู้เป็นพ่อ โดยประโยชน์ในที่นี้หมายถึงความถึงการได้รับการเอาใจใส่ดูแลและให้คำปรึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเรียนอย่างที่เหมาะสม นอกจากนี้นี้ยังพบว่ามีความไม่สอดคล้องกับหลักการด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันความรู้สึกับคิดต่อผู้อื่นซึ่งในที่นี้ก็คือบุคคลในครอบครัว แต่จะเห็นว่าในความเป็นจริงนั้นลูกชายสามารถกระทำการดังกล่าวได้เนื่องจากผู้เป็นพ่อมีภาระหน้าที่การทำงานที่ต้องรับผิดชอบมากมายจึงมีอาจแบ่งเวลาเพื่อให้การดูแลได้ตามที่ลูกชายต้องการ จึงเป็นสาเหตุทำให้เกิดวาทคติต่อผู้เป็นพ่อ

4.3 มุมมองวาทคดีด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ในสังคมไทยนั้นกลุ่มวัยผู้ใหญ่ถือได้ว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมสั่งสอนตามวิถีและวัฒนธรรมไทยในด้านต่าง ๆ มาตั้งแต่เยาว์วัย จึงทำให้กลุ่มวัยผู้ใหญ่ต่างยึดถือและปฏิบัติตามไปตามครรลองที่ตนได้รับการสืบทอดมา ดังนั้นเมื่อตนต้องทำหน้าที่รับช่วงต่อเพื่อถ่ายทอดไปยังรุ่นบุตรหลานจึงได้ยึดแนวทางดังกล่าวมาเป็นต้นแบบเพื่อใช้ในการอบรมสั่งสอนบุตรหลานของตนต่อไปเนื่องจากเห็นว่าเป็นสิ่งที่ได้รับการพิจารณา

แล้วว่าดีและเหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย แต่ทว่าการกระทำดังกล่าวกลับถูกกลุ่มวัยรุ่นมองว่าเป็นการยึดถือขนบธรรมเนียมหรือประเพณีดั้งเดิมอย่างเคร่งครัดมากเกินไป ดังเช่นที่พบในตัวอย่างด้านล่างนี้

(10) มาจากสถานการณ์การสนทนากันระหว่างวัยรุ่นหญิงและชาย โดยวัยรุ่นหญิงได้เล่าถึงปฏิกิริยาของผู้เป็นแม่ของเธอให้วัยรุ่นชายฟังว่าภายหลังจากที่แม่ได้ทราบว่าเขาและเพื่อนชายคนดังกล่าวได้ตัดสินใจคบหาและไปไหนมาไหนด้วยกันนั้น ทำให้ผู้เป็นแม่รู้สึกไม่พึงพอใจเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่าตนจะได้พยายามอธิบายว่าการคบหากันระหว่างตนกับเพื่อนชายนั้นเป็นเพียงการมอบความปรารถนาดีต่อกัน และเป็นเพื่อนเที่ยวเล่นหรือรับประทานอาหารด้วยกัน ตลอดจนฟังพาหรือให้ความช่วยเหลือด้านการเรียนซึ่งกันและกันเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงดูเหมือนว่าคำชี้แจงดังกล่าวของเธอมิได้ทำให้ผู้เป็นแม่เข้าใจและยอมรับกับการกระทำของลูกสาวได้เลย

- 1 ดาว: คือแม่เราเห็นเธอไปส่งที่บ้านอะ ก็เลยไม่สบายใจ
- 2 ดิน: ไม่สบายใจเรื่องอะไรอะดาว
- 3 ดาว: แม่บอกว่าเราเพิ่งอยู่ ม. 4 เอง อยากให้สนใจเรื่องการเรียนอย่างเดียวอะ แม่ก็เลยไม่พอใจที่เราไปไหนมาไหนกับเธอ
- 4 ดิน: แต่เราก็ไม่ได้พากันไปในทางเสีย ๆ หาย ๆ ชะหน่อย
- 5 ดาว: มันก็ใช่ะ แต่แม่เราเค้าไม่เข้าใจหรอก ต่อไปนี้แม่คงไม่ให้เราไปไหนมาไหนง่าย ๆ หวังว่าเธอคงจะเข้าใจเรานะ
- 6 ดิน: แต่เรายังโทรคุยกัน เจอกันที่เรียนพิเศษได้ใช่ปะ
- 7 ดาว: ((พยักหน้า)) ได้สิ แต่ต้องไม่ให้แม่เรารู้นะ

(ฮอโมนวัยว้าวุ่น ฤดูกาล 1 ตอนที่ 8)

ในตัวอย่างนี้ จะเห็นว่าวัยรุ่นหญิง (ดาว) ได้กล่าวถึงผู้เป็นแม่ให้เพื่อนชายฟังถึงการที่แม่ของตนไม่เข้าใจเจตนาและไม่สามารถยอมรับกับพฤติกรรมการคบเพื่อนชายของตนได้ดังที่ปรากฏให้เห็นในบรรทัดที่ 1 “คือแม่เราเห็นเธอไปส่งที่บ้านอะ ก็เลยไม่สบายใจ” และบรรทัดที่ 3 “แม่บอกว่าเราเพิ่งอยู่ ม. 4 เอง อยากให้สนใจการเรียนอย่างเดียวอะ แม่ก็เลยไม่พอใจที่เราไปไหนมาไหนกับเธอ” เนื่องจากเห็นว่าการกระทำ

ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมหรือประเพณีซึ่งการไปไหนมาไหนกันเพียงลำพังสองต่อสองระหว่างหญิงและชายนั้นถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่สมควรกระทำในสายตาของผู้เป็นแม่ ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความรู้สึและความคิดของลูกสาวและเพื่อนชายที่มองว่าการไปส่งที่บ้านและการไปไหนมาไหนด้วยกันนั้นก็มิได้ก่อให้เกิดความเสียหายแต่อย่างใด เห็นได้จากถ้อยคำของวัยรุ่นชาย (ติน) ในบรรทัดที่ 4 “แต่เราก็ไม่ได้พากันไปในทางเสีย ๆ หาย ๆ ซะหน่อย” โดยการมีมุมมองของผู้ใหญ่ในลักษณะดังกล่าว ส่งผลให้ทั้งวัยรุ่นหญิงและชายข้างต้นมีมุมมองวาทิตต่อผู้เป็นแม่ของวัยรุ่นหญิงในลักษณะของการเป็นผู้ที่ยึดถือขนบธรรมเนียมหรือประเพณีดั้งเดิมอย่างเคร่งครัดมากเกินไป

จากลักษณะของพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นนั้นเมื่อพิจารณาตามหลักการจัดการสัมพันธภาพอาจมีความขัดแย้งกับประเด็นเรื่องความต้องการหน้าเชิงสัมพันธ (Relational face) เนื่องจากการที่ผู้เป็นแม่ได้ต่อว่าถึงพฤติกรรมการคบหาเพื่อนชายของลูกสาวนั้นถือเป็นการประเมินว่าลูกสาวมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแทนที่จะได้รับคำชื่นชมว่าเป็นเด็กดี เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังมีลักษณะเป็นการละเมิดต่อสิทธิความเท่าเทียม (Equity right) ด้านการมีอิสระที่จะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Autonomy-imposition) ด้วยตนเองอีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากการที่ผู้เป็นแม่ได้ใช้อำนาจในการบังคับให้ลูกสาวของตนเลิกคบหากับเพื่อนชายคนดังกล่าว ดังนั้นจากต้นเหตุที่อยู่เบื้องหลังจึงทำให้วัยรุ่นทั้งสองคนมีวาทิตต่อผู้เป็นแม่ในประเด็นข้างต้น

อย่างไรก็ดี ในบางกรณีกลับพบว่าสิ่งที่ผู้ใหญ่พร่ำสอนอย่างเข้มงวดเพื่อให้กลุ่มวัยรุ่นได้ยึดถือและปฏิบัติตามครรลองของสังคมที่ได้กำหนดไว้นั้นผู้ใหญ่เสียเองที่เป็นฝ่ายละเมิดข้อพึงปฏิบัติดังกล่าว ลักษณะเช่นนี้จึงถือได้ว่ามีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับคำสอนของตนเอง นำมาซึ่งวาทิตได้ด้วยเช่นกัน ซึ่งเห็นได้จากตัวอย่างด้านล่างนี้

(11) มาจากสถานการณ์การสนทนากันของวัยรุ่นหญิงกับผู้เป็นแม่ระหว่างนั่งชมโทรทัศน์ที่บ้าน ซึ่งในหน้าจอโทรทัศน์ขณะนั้นมีภาพผู้ใหญ่กำลังสูบบุหรี่ปรากฏอยู่ พร้อมทั้งมีการปรับความชัดเจนของภาพให้มีลักษณะพร่ามัว เพื่อมิให้เยาวชน

ลอกเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าว แต่วัยรุ่นหญิงมิได้เห็นด้วยกับวิธีการเช่นนั้นจึงได้เอ่ยกับผู้เป็นแม่ว่าการปกปิดภาพดังกล่าวมิใช่วิธีการแก้ไขปัญหาคือดีเนื่องจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวันนั้นก็สามารถพบเห็นผู้ใหญ่สูบบุหรี่ได้ตามสถานที่ต่าง ๆ ทั่วไป

- 1 แม่: ไกลูก ทำการบ้านเสร็จแล้วหรือ
 - 2 ดา: เสร็จแล้วแม่ แม่ดูนี่ดิ เค้าจะทำเบลอ ๆ ทำไมก็ไม่รู้โนะ ยังไงเราก็ดูออกว่าเด็กแก๊งนี้เค้าสูบบุหรี่กัน
 - 3 แม่: อ้าว เค้าก็ต้องทำเบลอไว้สิลูก เด็กที่อยู่จะได้รู้ว่ามันไม่ดี
 - 4 ดา: ไม่เห็นจะเกี่ยวเลยแม่ เราก็กเห็นผู้ใหญ่สูบบุหรี่กันเต็มไปหมดในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างไม่ดีเด็กก็เห็นเต็มไปหมดอะ ไม่เห็นจะต้องมาเบลอ ๆ ในทีวีนี่เลยอะ คนดูทีวีเค้าก็คิดเองได้อะ
 - 5 แม่: โอ้ย ไม่ใช่แล้วนะ มันไม่ใช่ทุกคนนะที่จะรู้เรื่อง เด็กบางคนก็ไม่ประสีประสาอะไรเลย ถ้าเค้าไม่เบลออย่างงั้นะ ก็ไม่รู้หรอกว่ามันไม่ดี เดียวก็ไปทำตามละ
 - 6 ดา: คนดูทีวีเค้าก็น่าจะคิดเองได้นะแม่ แม่คิดดูนะ เวลาเด็ก ๆ เจอผู้ใหญ่ข้างนอก เค้าก็มีโอกาสเอาไปทำตามอยู่ดีอะ เบลอไปก็ไม่เห็นจะช่วยอะไรเลยอะ
 - 7 แม่: แหม แม้ว่าลูกยังไม่ค่อยเข้าใจหรอก เต๋ยโตขึ้นก่อนนะ จะรู้อะ
- (ฮอโมนวัยว้าวุ่น ฤดูกาล 1 ตอนที่ 12)

จากตัวอย่างดังกล่าว ลูกสาว (ดา) ได้กล่าวแสดงความรู้สึกไม่เห็นด้วยกับวิธีการปกปิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้นคือการสูบบุหรี่ของกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังปรากฏอยู่ในจอโทรทัศน์ เนื่องจากเห็นว่าในความเป็นจริงแล้วนั้นก็สามารถพบเห็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมดังกล่าวของผู้ใหญ่บางคนได้ในชีวิตประจำวันทั่วไป สังเกตได้จากถ้อยคำของลูกสาวที่ปรากฏในบรรทัดที่ 4 “เราก็กเห็นผู้ใหญ่สูบบุหรี่กันเต็มไปหมดในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างไม่ดีเด็กก็เห็นเต็มไปหมดอะ” ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวนี้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองเชิงวิพากษ์ที่วัยรุ่นมีต่อผู้ใหญ่โดยเห็นว่าผู้ใหญ่เหล่านั้นมักพร่ำสอนและอบรมบ่มนิสัยให้บุตรหลานประพฤติหรือปฏิบัติในสิ่งที่เหมาะสมและถูกต้อง แต่ในบางกรณีผู้ใหญ่เองกลับเป็นฝ่ายที่มีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับคำสอนของตนเอง

สำหรับเบื้องหลังของวาทคดีดังกล่าวข้างต้นอาจเนื่องมาจากกลุ่มวัยผู้ใหญ่มีละเมิดสิทธิเกี่ยวกับการมีอิสระที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อกลุ่มวัยรุ่น (Autonomy-imposition) โดยการบีบบังคับให้กลุ่มวัยรุ่นเชื่อฟังและไม่ประพฤติหรือปฏิบัติในสิ่งที่พวกตนเห็นว่าไม่เหมาะสมเหมือนเช่นในกรณีการสูบบุหรี่ที่ปรากฏในตัวอย่างข้างต้น แต่เมื่อกลุ่มวัยผู้ใหญ่ได้ลงมือกระทำการดังกล่าวเสียเองจึงส่งผลให้ความต้องการหน้าเชิงสัมพันธ์ (Relational face) หรือการมีภาพลักษณ์เชิงบวกของกลุ่มวัยผู้ใหญ่ที่ถูกประเมินโดยกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งในขั้นนี้ได้แก่การเป็นต้นแบบที่ดีได้ถูกทำลายหายไป จึงเป็นเหตุให้เกิดวาทคดีตามมา

4.4 มุมมองวาทคดีด้านความเชื่อ

การมีพฤติกรรมเกี่ยวกับความเชื่อบางประการของกลุ่มวัยผู้ใหญ่ เช่น การมีความเชื่อเกี่ยวกับโชคลางและความเชื่อทางไสยศาสตร์ เป็นต้น ล้วนเป็นความเชื่อที่มีลักษณะเหนือธรรมชาติและมีอาจพิสูจน์หรืออธิบายได้ว่าการปฏิบัติตามความเชื่อดังกล่าวจะส่งผลเชิงบวกต่อการดำเนินชีวิตได้จริงหรือไม่ โดยลักษณะของพฤติกรรมดังกล่าวนี้ทำให้กลุ่มวัยรุ่นมองว่ากลุ่มวัยผู้ใหญ่มีความเชื่อแบบไร้เหตุผล ซึ่งถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่กลุ่มวัยรุ่นมีทัศนคติเชิงลบหรือวาทคดีต่อกลุ่มวัยผู้ใหญ่ เห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

(12) มาจากสถานการณ์ที่แม่ได้พาลูกชายไปพบหลวงพ่ที่วัดเพื่อทำบุญสะเดาะเคราะห์เนื่องจากมีความเชื่อว่ในปีดังกล่าวตรงกับปีชงของลูกชายซึ่งอาจนำมาซึ่งความโชคร้ายหรือโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวลูกชายได้ จึงได้นำตัวลูกชายมาที่วัดเพื่อทำบุญและขอคำแนะนำจากหลวงพ่เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่จะทำให้สิ่งไม่ดีต่าง ๆ ได้เบาบางหรือจางหายไป แต่ทว่าลูกชายมิได้เห็นด้วยกับความเชื่อดังกล่าวของผู้เป็นแม่และหลวงพ่ที่ได้แนะนำให้ตนบวชเป็นพระสักช่วงระยะเวลาหนึ่งทั้งนี้เพื่อให้ผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤตดังกล่าวไปก่อน

- 1 ใฝ่: เอ้าม๊า สบายใจยังอะ
- 2 แม่: สบายใจอะไรกัน เมื่อกี้หลวงพ่เพ็งพูดหยก ๆ ว่าดวงจะถึงฆาตเลยนะ
- 3 ใฝ่: ม้าก็ไปฟังเค้า เค้าอะพูดให้ม๊ากังวล จะหลอกเอาเงินสะเดาะเคราะห์จากม๊าไง

- 4 แม่: หลวงพ่อยังไม่พูดถึงเรื่องสะเดาะเคราะห์เลยนะลูก ไผ่! ม้าอยากไห้ไผ่อะบวชอย่าง
ที่หลวงพ่อกำลังบอกนะ
- 5 ไผ่: บ้ากันไปใหญ่แล้วม้า หลวงพ่อกำลังพูดไปเรื่อยอะ
- 6 แม่: ถ้าไม่เชื่ออะ ก็คิดเสียว่าซื้อความสบายใจนะลูก
- 7 ไผ่: ไผ่อะ จี้เกียจ ม้าไปส่งไผ่ที่รถไฟฟ้าด้วยนะ

(ฮอริโมนวัยว้าวุ่น ฤดูกาล 1 ตอนที่ 7)

ในตัวอย่างนี้ จะเห็นว่าลูกชายมิได้เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้เป็นแม่เชื่อ โดยการยินยอมมาพบกับหลวงพ่อกับผู้เป็นแม่ในครั้งนี้ก็เพื่อต้องการให้ผู้เป็นแม่เกิดความสบายใจ แต่เพียงเท่านั้น สังเกตได้จากถ้อยคำในบรรทัดที่ 1 ซึ่งมีลักษณะแฝงนัยของการประชดประชันอยู่ในที่ “เฮ้ม้า สบายใจยังอะ” นอกจากคำพูดของผู้เป็นแม่แล้ว การกล่าวอ้างถึงถ้อยคำของหลวงพ่อนั้นก็ดูเหมือนจะไม่เป็นผลที่จะทำให้วัยรุ่นชายคนดังกล่าวเชื่อถือในประเด็นดังกล่าวได้ ซึ่งเห็นได้จากถ้อยคำในบรรทัดที่ 3 ที่วัยรุ่นชายได้กล่าวถึงหลวงพ่ไไว้ว่า “ม้าก็ไปฟังเค้า เค้าอะพูดให้ม้ากังวล จะหลอกเอาเงินสะเดาะเคราะห์จากม้าไง” ทั้งนี้วัยรุ่นชายคนดังกล่าวนอกจากไม่เชื่อแล้วยังมองว่าผู้เป็นแม่และหลวงพ่อมิมีลักษณะมกมายและเชื่อในสิ่งที่หาเหตุผลมาใช้อธิบายไม่ได้ โดยสังเกตเห็นได้จากการเลือกใช้ถ้อยคำเชิงต่อว่าถึงสิ่งที่แม่เชื่อ ตลอดจนคำแนะนำของหลวงพ่ในบรรทัดที่ 5 “บ้ากันไปใหญ่แล้วม้า หลวงพ่อกำลังพูดไปเรื่อยอะ” ซึ่งสื่อให้เห็นถึงมุมมองวาทคดีที่วัยรุ่นมีต่อกลุ่มวัยผู้ใหญ่ที่มักมีความเชื่อในสิ่งลึกลับและยากต่อการอธิบายถึงเหตุและผลของสิ่งเหล่านั้น

หากเทียบเคียงมุมมองวาทคดีดังกล่าวกับหลักการจัดการสัมพันธภาพปรากฏว่าการมีความเชื่อของผู้เป็นแม่ข้างต้นนั้นมิได้เป็นเพียงความเชื่อส่วนบุคคลเท่านั้น หากแต่ยังมีอิทธิพลต่อตัวของลูกชายอีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากการที่แม่โน้มน้าวเชิงบังคับให้ลูกชายเดินทางไปพบหลวงพ่พร้อมกับตน อีกทั้งยังปรารถนาที่จะให้ลูกชายบวชตามคำแนะนำของหลวงพ่ ลักษณะดังกล่าวถึงแม้ว่าจะมิได้เป็นการบีบบังคับโดยตรง แต่ก็แฝงให้เห็นนัยความปรารถนาอย่างแรงกล้าของผู้เป็นแม่ จึงเปรียบเสมือนเป็นการบังคับลูกชายอยู่ในที่ เนื่องจากหากลูกชายปฏิเสธการไปพบหลวงพ่ก็อาจสร้างความเป็นห่วง

และไม่สบายใจให้กับผู้เป็นแม่ได้ โดยลักษณะดังที่ได้กล่าวมาแล้วนี้จึงเป็นสาเหตุของ
วยาคติที่วัยรุ่นมีต่อวัยผู้ใหญ่

4.5 มุมมองวยาคติด้านความสามารถ

ในบทความนี้การมีมุมมองวยาคติเกี่ยวกับความสามารถหมายถึงการที่กลุ่ม
วัยรุ่นมองว่ากลุ่มวัยใหญ่นั้นมักมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าพวกเขาไม่เชื่อมั่นใน
การกระทำหรือคำพูดของกลุ่มวัยรุ่นที่จะสามารถกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้สำเร็จด้วย
ตัวของพวกเขาเองหรือแม้กระทั่งความสามารถในการรักษาคำพูดของตนเอง
ซึ่งลักษณะของพฤติกรรมเช่นนี้เป็นจุดกำเนิดให้กลุ่มวัยรุ่นมีวยาคติต่อกลุ่มผู้ใหญ่ได้
จากข้อมูลก็พบลักษณะดังกล่าวนี้เช่นกัน

(13) มาจากสถานการณ์ที่วัยรุ่นหญิงคนหนึ่งได้กล่าวขออนุญาตผู้ปกครองของ
ตนเองระหว่างรับประทานอาหารเย็นที่บ้านเพื่อเดินทางไปท่องเที่ยวต่างจังหวัดกับกลุ่ม
เพื่อน ๆ ด้วยกันในช่วงปิดภาคการศึกษา โดยผู้เป็นแม่ได้สอบถามลูกสาวว่าการเดินทาง
ไปท่องเที่ยวในครั้งนี้จะมีการสังสรรค์โดยการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ด้วยหรือไม่
ลูกสาวซึ่งตระหนักดีว่าผู้เป็นแม่รู้สึกกังวลกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมากจึงได้ให้คำมั่น
สัญญากับผู้เป็นแม่ว่าตนจะไม่ดื่มเหล้า

- 1 แม่: แล้ว เคามีกินเหล้ากันมั๊ยลูก
- 2 ขวัญ: เอ่อ เพื่อน ๆ ก็คงทานกันนะคะ
- 3 แม่: อืม แล้วขวัญจะกินกับเค้ารึเปล่า
- 4 ขวัญ: ไม่ทานค่ะ หนูไม่ทานเหล้าค่ะ
- 5 พ่อ: ขวัญ ที่แม่เค้ามั่นใจก็เพราะเป็นห่วงขวัญนะลูก จริง ๆ เนี่ยถ้าลูกอยากหัดกิน
เนี่ย กินกับพ่อก็ได้นะ
- 6 ขวัญ: คุณพ่อขา คุณพ่อไม่ต้องเป็นห่วงเลยนะคะ คือเพื่อนที่ไปด้วยกันเนี่ยก็สนิทกัน
หมดทุกคนเลยคะ แล้วอีกอย่างเนี่ยขวัญเองขวัญก็ไม่ได้อยากลองทานอะไรอะคะ
แต่ว่าถ้าเกิดวันนึงขวัญเกิดอยากลองเนี่ย เดี่ยวขวัญมาลองกับคุณพ่อแทนละกันนะคะ
- 7 พ่อ: หึ
- 8 ขวัญ: แม่ขา ขวัญสัญญาคะ ว่าขวัญไม่ทานเหล้า นะคะ

(ฮอริโมนวัยวัยรุ่น ฤดูกาล 2 ตอนที่ 7)

จากตัวอย่างข้างต้น วัยรุ่นหญิง (ขวัญ) ตระหนักเป็นอย่างดีถึงความปรารถนาดีและความห่วงใยของทั้งผู้เป็นพ่อและแม่เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ และรับรู้ได้ว่าทั้งสองท่านมีความกังวลใจ กอปรกับความรู้สึกไม่มั่นใจว่าลูกของตนจะสามารถกระทำได้ตามที่ได้เอ่ยถ้อยไว้หรือไม่ โดยลักษณะทางภาษาที่แสดงให้เห็นถึงความไม่วางใจดังกล่าวเห็นได้จากในบรรทัดที่ 1 “แล้วเค้ามิกินเหล้ากันมั๊ยลูก” และในบรรทัดที่ 3 “แล้วขวัญจะกินกับเค้ารึเปล่า” สื่อให้เห็นถึงลักษณะความไม่เชื่อมั่นในตัวลูกสาวว่าจะสามารถหักห้ามใจตัวเองที่จะไม่ดื่มเหล้าได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นลูกสาวจึงได้ให้คำมั่นกับผู้เป็นพ่อในบรรทัดที่ 6 ว่า “คุณพ่อไม่ต้องเป็นห่วงเลยนะคะ” และกล่าวสัญญากับผู้เป็นแม่ว่าตนจะไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในบรรทัดที่ 8 “แม่ขา ขวัญสัญญาค่ะ ว่าขวัญไม่ทานเหล้า นะคะ” แต่ถึงแม้กระนั้นก็ตามตนก็ยังมีความรู้สึกว่าผู้เป็นพ่อและแม่ยังคงไม่เชื่อมั่นในคำพูดหรือการกระทำของตนที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เพราะหากกลุ่มเพื่อน ๆ ดื่มก็อาจชักชวนหรือโน้มน้าว ตลอดจนอาจถึงขั้นทำหายลูกสาวให้ร่วมดื่มด้วยก็อาจเป็นไปได้ ลักษณะพฤติกรรมของผู้ใหญ่ดังกล่าวนี้ย่อมนำมาซึ่งยาคิดที่ลูกสาวมีต่อพ่อและแม่ในทำนองที่ว่าผู้ใหญ่ก็มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการไม่เชื่อมั่นในการกระทำหรือคำพูดของกลุ่มวัยรุ่น

จากสถานการณ์ตัวอย่างดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่อยู่เบื้องหลังความคิดของวัยรุ่นหญิงได้ในลักษณะที่ว่าเป็นการมีได้คำนึงถึงความต้องการหน้าส่วนบุคคล (Quality face) ของตนที่จะได้รับการชื่นชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความสามารถประเภทต่าง ๆ จากทั้งพ่อและแม่ ตรงกันข้ามกลับถูกไม่ไวใจหรือเชื่อใจ แม้กระทั่งความสามารถในการรักษาคำพูดของตนเอง ยิ่งไปกว่านี้ยังส่งผลกระทบต่อหน้าเชิงสัมพันธ์ (Relational face) อีกด้วย เนื่องจากการไม่เชื่อมั่นดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการถูกประเมินภาพลักษณ์ในเชิงลบ ทำให้ภาพลักษณ์ของการเป็นลูกที่ดีในสายตาของพ่อและแม่ได้ถูกทำลายไป นอกจากนี้ยังสื่อให้เห็นถึงการขาดอิสรภาพในการที่ลูกสาวจะตัดสินใจเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมเพื่อดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อีกด้วย ดังนั้นการกระทำดังกล่าวของวัยผู้ใหญ่จึงมีอิทธิพลต่อการมีทัศนคติเชิงลบต่อวัยรุ่น

ลักษณะทางภาษาในตัวอย่างถัดไปก็มีลักษณะเกี่ยวข้องกับব্যাকติด้านความสามารถที่กลุ่มวัยรุ่นมีต่อวัยรุ่นใหญ่เช่นเดียวกันนั่นคือการไม่เข้าใจในชีวิตความเป็นวัยรุ่น

การไม่เข้าใจในชีวิตความเป็นวัยรุ่นหมายถึงการที่กลุ่มวัยรุ่นเห็นว่ากลุ่มวัยรุ่นใหญ่นั้นมีมุมมองหรือทัศนคติ ตลอดจนการมีช่วงวัยที่แตกต่างกับตนเอง จึงทำให้กลุ่มวัยรุ่นมองว่ากลุ่มวัยรุ่นใหญ่มักไม่เข้าใจและยากที่จะอธิบายให้เข้าใจถึงพฤติกรรมการใช้ชีวิตและมุมมองความคิดของวัยรุ่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ลองพิจารณาจากตัวอย่างต่อไปนี้

(14) มาจากสถานการณ์การสนทนาระหว่างพ่อและลูกสาวภายหลังจากที่ผู้เป็นพ่อได้ทราบว่าลูกสาวกำลังจะตัดสินใจเปลี่ยนสถานศึกษาซึ่งจากเดิมที่เคยพูดคุยกันว่า จะเข้าศึกษาต่อ ณ สถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ใกล้บ้าน แต่พอเวลาผ่านไปได้ระยะหนึ่งลูกสาวกลับต้องการเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาแห่งใหม่ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากบ้าน จึงทำให้ลูกสาวมีความจำเป็นที่จะต้องย้ายไปอยู่หอพักที่อยู่บริเวณใกล้กับสถาบันดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ผู้เป็นพ่อได้รู้สึกไม่พอใจเป็นอย่างมากต่อการตัดสินใจเปลี่ยนสถานที่ศึกษาของลูกสาว โดยคิดว่าสาเหตุดังกล่าวน่าจะจะมีอิทธิพลมาจากการที่ปัจจุบันลูกสาวมีความสนิทสนมกับเพื่อนหญิงซึ่งอยู่ในวัยเดียวกันและดูเหมือนว่าความสัมพันธ์ของทั้งสองจะมีลักษณะเกินกว่าเพื่อนอีกด้วย ผู้เป็นพ่อจึงได้ต่อว่าลูกสาวโดยเห็นว่าการตัดสินใจดังกล่าวเป็นเพราะลูกสาวต้องการเข้าศึกษาที่สถาบันเดียวกันกับเพื่อนหญิง นอกจากนี้ยังต้องการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันที่หอพักอีกด้วย มิได้เกิดจากความต้องการที่จะเข้าศึกษาในสถาบันดังกล่าวอย่างแท้จริง

- 1 พ่อ: ถามตรง ๆ เลยได้มัย หนูกะดาวเนี่ยเป็นแฟนกันรีเปล่า
- 2 ก้อย: ... ((พยักหน้า))
- 3 พ่อ: ตกลงแล้วเรื่องเปลี่ยนที่เรียนเนี่ยเป็นเพราะดาวไข่มะ
- 4 ก้อย: พ่อแต่เรียนที่ไหนมันก็เหมือนกันรีเปล่าพ่อ อยู่ที่ไหนหนูก็ตั้งใจเรียนเหมือนกัน

- 5 พ่อ: ก้อย พ่อไม่รู้ว่าคุณคิดเยอะคติน้อยเกี่ยวกับเรื่องนี้ขนาดไหนนะ คือที่หนูบอกว่าชอบ
ผู้หญิงนะ พ่อก็คิดว่ามันเป็นเรื่องเล่น ๆ เป็นเรื่องแพชั่น แต่หนูจะให้เรื่องเล่น ๆ เนี่ย
นะมามีผลกับอนาคตของหนูเนี่ย พ่อยอมไม่ได้
- 6 ก้อย: หนูไม่เคยคิดว่าเรื่องหนูกับดาวเป็นเรื่องเล่น ๆ เลยนะคะ **พ่ออะที่คิดไปเองทุก
อย่างว่าเรื่องของเรสองคนจะเป็นเรื่องเล่น ๆ**
- 7 พ่อ: หนูอาจจะอยู่กับดาวมากเกินไปจนเข้าใจผิดก็ได้ มันอาจจะไม่ใช่ความรักก็ได้ คือ
หนูสนิทกันเนี่ยไม่เป็นไรนะ พ่อไม่ว่า พ่อไม่เคยว่าเลย
- 8 ก้อย: **นี่พ่อกำลังหาว่าความรักของเราทั้งสองคนอะมันไม่จริงเออ**
(ฮอโมนวัยว้าวุ่น ฤดูกาล 3 ตอนที่ 8)

ในตัวอย่างข้างต้น ลูกสาว (ก้อย) ได้กล่าวโต้ตอบกับผู้เป็นพ่อถึงประเด็นการ
คบหาใจกับเพื่อนหญิงวัยเดียวกันว่าการตัดสินใจคบหาและการเลือกเรียนที่สถาบัน
เดียวกันนั้นมิใช่เรื่องเล่น ๆ หรือที่ผู้เป็นพอมองว่าเป็น “แพชั่น” ดังที่ปรากฏในบรรทัด
ที่ 5 “...คือที่หนูบอกว่าชอบผู้หญิงนะ พ่อก็คิดว่ามันเป็นเรื่องเล่น ๆ เป็นเรื่องแพชั่น”
หากแต่ตนเห็นต่างจากสิ่งที่ผู้เป็นพ่อคิดและเข้าใจ เนื่องจากเห็นว่าตนและเพื่อนหญิงคิด
ที่จะคบหาและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างจริงจัง สังเกตได้จากถ้อยคำในบรรทัดที่ 6 “หนูไม่
เคยคิดว่าเรื่องหนูกับดาวเป็นเรื่องเล่น ๆ เลยนะคะ” และในบรรทัดที่ 8 “นี่พ่อกำลังหา
ว่าความรักของเราทั้งสองคนอะมันไม่จริงเออ” จากลักษณะของถ้อยคำทั้งสองแสดงให้เห็น
เห็นความคิดหรือมุมมองที่แตกต่างกันระหว่างลูกสาวและผู้เป็นพ่อ สามารถสะท้อนให้
เห็นถึงวาทคดีที่ลูกสาวมีต่อผู้เป็นพ่อในลักษณะที่ว่าพ่อมิได้รับรู้หรือเข้าใจในชีวิต
ความเป็นวัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยปัจจุบันนี้ที่ประเด็นเกี่ยวกับการคบหา
ระหว่างเพศเดียวกันนั้นเป็นเรื่องสามัญทั่วไปและสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันแบบคู่รัก
เสมือนเช่นความรักแบบหญิงและชายโดยทั่วไปได้

วาทคดีที่วัยรุ่นมีต่อวัยผู้ใหญ่ในประเด็นดังกล่าวนี้เกิดขึ้นจากการที่วัยรุ่น
ประเมินความสามารถของวัยผู้ใหญ่ในเชิงลบ เนื่องจากตนถูกก้าวร้าวความเป็นอิสระทั้ง
การเลือกสถาบันการศึกษาและรูปแบบชีวิตรัก จึงเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดวาทคดีต่อผู้เป็นพ่อ
หรือวัยผู้ใหญ่

5. สรุปและอภิปรายผล

วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านกายภาพและอารมณ์ความรู้สึก ก่อปรกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคปัจจุบันที่ค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามามีบทบาทต่อระบบความคิดและวิถีในการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นที่สัมผัสกับสิ่งดังกล่าวเป็นอย่างมาก (วิจิตรา เชิงจอหอ, 2556) จึงทำให้ในบางกรณีกลุ่มวัยรุ่นมีมุมมองหรือทัศนคติบางประการ แตกต่างกับกลุ่มวัยผู้ใหญ่ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาในแบบวิถีไทยดั้งเดิม โดยการมี มุมมองหรือทัศนคติที่แตกต่างกันนี้อาจนำมาซึ่งสิ่งที่เรียกว่า “วยาคติ” หรือการมี ทัศนคติเชิงลบที่กลุ่มวัยรุ่นมีต่อกลุ่มวัยผู้ใหญ่ได้ ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ได้ปรากฏให้ เห็นลักษณะทางภาษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีวยาคติที่กลุ่มวัยรุ่นมีต่อวัยผู้ใหญ่ หลากหลายรูปแบบ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพและลักษณะนิสัย ด้าน หน้าที่ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความเชื่อ และ ด้านความสามารถ

มุมมองวยาคติด้านแรกเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยบางประการ ของกลุ่มวัยผู้ใหญ่ที่กลุ่มวัยรุ่นมักมีทัศนคติเชิงลบโดยสะท้อนให้เห็นผ่านถ้อยคำที่มี ลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพจากผู้ใหญ่ซึ่งมักกำหนดให้กลุ่มวัยรุ่นกระทำตาม ความปรารถนาของตน จึงทำให้กลุ่มวัยรุ่นรู้สึกขาดอิสรภาพในการตัดสินใจและตกอยู่ ภายใต้อำนาจการตัดสินใจของกลุ่มวัยผู้ใหญ่ หากเมื่อใดก็ตามที่กลุ่มวัยรุ่นมิได้ประพฤติ หรือปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องการ กลุ่มวัยผู้ใหญ่ก็มักแสดงออกถึงพฤติกรรมดูว่า ก้าวร้าวหรือจู้จี้ขี้ป่วนซึ่งอาจสร้างความรู้สึกไม่พึงพอใจหรืออึดอัดใจให้กับกลุ่มวัยรุ่นได้ ไม่มากนักน้อย อีกทั้งลักษณะภาษาที่สะท้อนการมีพฤติกรรมก้าวร้าวเสียสิทธิความเป็น ส่วนตัวของกลุ่มวัยผู้ใหญ่ที่มีต่อวัยรุ่นนั้น ก็ส่งผลให้กลุ่มวัยรุ่นรู้สึกว่าการกระทำดังกล่าวเป็น การล่วงล้ำความเป็นส่วนตัวที่ทุกคนพึงมี ลักษณะนิสัยอีกประการหนึ่งของกลุ่ม วัยผู้ใหญ่ที่กลุ่มวัยรุ่นเห็นว่าเป็นต้นเหตุของความไม่เข้าใจกันระหว่างตนและ กลุ่มวัยผู้ใหญ่คือการมีความคิดหรือพฤติกรรมที่ล้าสมัย โดยส่งผลให้เกิดมุมมอง ความแตกต่างทางความคิดที่วัยรุ่นมีต่อผู้ใหญ่

นอกจากนี้บุคลิกลักษณะของกลุ่มวัยผู้ใหญ่ที่มีการใช้ถ้อยคำภาษาที่มีลักษณะเป็นการหยิบยกเรื่องราวที่เป็นปมด้อยของกลุ่มวัยรุ่นมาเป็นประเด็นในการสนทนาอยู่บ่อยครั้งมักสร้างความไม่พึงพอใจหรือความรู้สึกอับอายให้กับกลุ่มวัยรุ่นเนื่องจากเป็นการตอกย้ำถึงลักษณะทางกายภาพหรือพฤติกรรมด้านลบของพวกเขา อีกลักษณะหนึ่งที่กลุ่มวัยรุ่นพบเห็นได้อยู่บ่อยครั้งก็คือรูปภาพที่แสดงให้เห็นถึงการทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ของกลุ่มวัยผู้ใหญ่ที่เกิดจากการมีมุมมองหรือทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกัน โดยกลุ่มวัยรุ่นอาจเห็นว่าเรื่องดังกล่าวเป็นสิ่งที่มิได้มีสาระสำคัญแต่อย่างใด ในขณะที่กลุ่มวัยผู้ใหญ่กลับมองเป็นเรื่องที่เสียหายหรือมีผลกระทบทางลบเป็นอย่างมาก การแสดงถ้อยคำที่มีลักษณะเป็นการวิตกกังวลกับสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นก็เป็นอีกพฤติกรรมหนึ่งที่กลุ่มวัยรุ่นมองว่าเป็นการพะวงอยู่กับสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นมากจนเกินไปโดยเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความปลอดภัยของบุตรหลาน สุดท้ายเป็นลักษณะภาษาที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมเกี่ยวกับการปกปิดความจริงซึ่งกลุ่มวัยรุ่นเห็นว่าตนซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกของครอบครัวมีสิทธิที่จะรับรู้เรื่องราวความจริงที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน

มุมมองวาทคดีด้านที่สองเกี่ยวข้องกับลักษณะภาษาที่แสดงให้เห็นถึงการบกพร่องหรือละเลยต่อหน้าที่ความรับผิดชอบต่อครอบครัวของวัยผู้ใหญ่ พบว่ากลุ่มวัยรุ่นเห็นว่ากลุ่มวัยใหญ่นั้นให้ความสำคัญกับการทำงานมากจนเกินไปโดยมิได้ให้ความสนใจและการดูแลอย่างใกล้ชิดต่อกลุ่มวัยรุ่น ดังนั้นจึงทำให้กลุ่มวัยรุ่นมีมุมมองต่อกลุ่มผู้ใหญ่ในประเด็นดังกล่าวในลักษณะเป็นการเพิกเฉยหรือทอดทิ้งต่อหน้าที่

สำหรับมุมมองวาทคดีด้านที่สามเกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม โดยสังเกตได้จากลักษณะภาษาที่สื่อให้เห็นว่ากลุ่มวัยผู้ใหญ่มักเป็นผู้ที่ยึดถือขนบธรรมเนียมหรือประเพณีดั้งเดิมอย่างเคร่งครัดมากจนเกินไป ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจมิได้เป็นไปตามวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของกลุ่มวัยรุ่นที่อาจได้รับอิทธิพลเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมจากต่างชาติ จึงทำให้แนวทางที่กลุ่มวัยรุ่นนำมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตแตกต่างกับกลุ่มวัยผู้ใหญ่ นอกจากนี้ถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มวัยผู้ใหญ่บางคนมีพฤติกรรมบางอย่างขัดแย้งกับคำสอนของตนเองนั้นก็เป็นอย่างหนึ่งสาเหตุที่ทำให้กลุ่มวัยรุ่นมีทัศนคติเชิงลบต่อกลุ่มวัยผู้ใหญ่

มุมมองวาทคดีด้านที่สื่อเกี่ยวข้องกับความเชื่อ โดยสังเกตได้จากการใช้ภาษาที่มีลักษณะเป็นการมองว่ากลุ่มวัยผู้ใหญ่มีความเชื่อแบบไร้เหตุผล ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับ ความเชื่อที่สืบทอดต่อกันมาจากคนรุ่นก่อนและความเชื่อทางไสยศาสตร์ การมีมุมมอง ความเชื่อในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่กลุ่มวัยรุ่นไม่เห็นด้วย ยิ่งไปกว่านั้นกลับมองว่า เป็นพฤติกรรมที่สื่อไปในทางมลายอีกด้วย

มุมมองวาทคดีด้านสุดท้ายที่กลุ่มวัยรุ่นมีต่อกลุ่มวัยผู้ใหญ่ก็คือมุมมองด้าน ความสามารถ โดยเป็นวาทคดีที่เห็นได้จากกรูปรูภาษาที่มีลักษณะเป็นการประเมิน ความสามารถทั้งการถูกประเมินว่าเป็นผู้ที่ไม่สามารถกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้หรือ แม้กระทั่งไม่มีความสามารถในการรักษาคำพูด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวาทคดีในลักษณะของ การไม่เชื่อมั่นในการกระทำหรือคำพูดของกลุ่มวัยรุ่น นอกจากนี้วาทคดีอีกประการหนึ่ง ที่กลุ่มวัยรุ่นมีต่อกลุ่มวัยผู้ใหญ่ก็คือการไม่เข้าใจชีวิตความเป็นวัยรุ่น สังเกตได้จาก ลักษณะภาษาที่กลุ่มวัยรุ่นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มวัยผู้ใหญ่มีรูปแบบแนวคิดและวิถี การดำเนินชีวิตที่แตกต่างจากตน จึงทำให้ในบางกรณีนั้นการอธิบายเหตุผลเพื่อให้กลุ่ม ผู้ใหญ่เข้าใจจึงเป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก โดยเฉพาะกับวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลง ไปจากขนบธรรมเนียมหรือประเพณีแบบดั้งเดิม

เอกสารอ้างอิง

- คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. (2557). จิตเวชสำหรับ เด็กและวัยรุ่น. สืบค้นเมื่อ 29 สิงหาคม 2562, จาก <https://med.mahidol.ac.th/ramamental/psychiatristknowledge/childpsychiatrist/08062014-0831>
- นวรรธน์ พันธุ์เมธา. (2553). *ไวยากรณ์ไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิญญา ช่างสาน. (2539). *เอกสารประกอบการสอนวิชาวาทกรรม*. สงขลา: สถาบันราชภัฏสงขลา.
- วิจิตรา เจริญจอหอ. (2556). วัยรุ่นไทยกับวัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อ 29 สิงหาคม 2562, จาก <https://www.dek-d.com/board/view/3052007/>

- ศิริวัตร ไทยแท้. (2562). การตัดสินใจคุณภาพจากถ้อยคำการตอบกลับการตำหนิในภาษาไทย: มุมมองจากคนสองวัย. *วารสารอักษรศาสตร์*, 48(1), 77-96.
- ศรีประภา ชัยสินธพ. (2557). สภาพจิตใจของวัยรุ่น. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2562, จาก <https://med.mahidol.ac.th/ramamental/generaldoctor/06062014-0847>
- Beaumont, S. L., & Wagner, S. L. (2004). Adolescent-parent verbal conflict: The roles of conversational styles and disgust emotions. *Journal of Language and Social Psychology*, 23(3), 338-368.
- Macnicol, J. (2010). *Ageism and age discrimination*. London, England: International Longevity Center-UK.
- Shah, R., Chauhan, N., Gupta, A. K., & Sen, M. S. (2016). Adolescent-parent conflict in the age of social media: Case reports from India. *Asian Journal of Psychiatry*, 23, 24-26.
- Spencer-Oatey, H. (2002). Managing rapport in talk: Using rapport sensitive incidents to explore the motivational concerns underlying the management of relations. *Journal of Pragmatics*, 34(5), 529-545.
- _____. (2005). (Im) politeness, face and perceptions of rapport: Unpackaging their bases and interrelationships. *Journal of Politeness Research. Language, Behaviour, Culture*, 1(1), 95-119.
- _____. (Ed.). (2008). *Culturally speaking: Culture, communication and politeness theory* (2nd ed.). New York, NY: Continuum.